

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ
ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ»**

Студентки 2 курсу, 9м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
спеціалізації «Облік і
оподаткування в
міжнародному бізнесі»

Мамонової Анастасії
Вадимівни

Науковий керівник
доктор економічних наук,
доцент

Костюченко
Валентина Миколаївна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько
Микола Миколайович

Київ 2020

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет фінансів та обліку
Кафедра обліку та оподаткування
Ступінь вищої освіти «магістр»
Спеціальність «Облік і оподаткування»
Спеціалізація «Облік і оподаткування в міжнародному бізнесі»

Затверджую

Зав. кафедри _____ О.В.Фоміна
« ____ » _____ 2020 р.

Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Мамонової Анастасії Вадимівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Облік операцій із виробничими запасами за міжнародними стандартами»

Затверджена наказом ректора від «15» листопада 2019 р. № 3897

2. Строк здачі студентом закінченого роботи «01» грудня 2020 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи - поглиблення теоретичних основ і обґрунтування практичних рекомендацій з обліку операцій із виробничими запасами за міжнародними стандартами на сільськогосподарському підприємстві.

Об'єкт дослідження - процес обліку операцій із виробничими запасами на сільськогосподарському підприємстві.

Предмет дослідження - є теоретичні, методичні та організаційні засади обліку операцій із виробничими запасами на сільськогосподарському підприємстві.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка операцій із виробничими запасами

1.2. Економіко-правовий аналіз нормативної бази та огляд спеціальної літератури щодо обліку операцій із виробничими запасами за міжнародними стандартами

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ НА ПРАТ «СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ВИРОБНИЧІЙ ФІРМІ «АГРОТОН»

2.1 Фінансовий облік операцій із виробничими запасами та відображення їх у звітності на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»

2.2. Оподаткування операцій із виробничими запасами на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»

2.3. Облік операцій із виробничими запасами в управлінні сільськогосподарським підприємством

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ НА ПРАТ «СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ВИРОБНИЧІЙ ФІРМІ «АГРОТОН»

3.1. Напрямки удосконалення обліку операцій із виробничими запасами на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»

3.2. Заходи удосконалення обліку операцій із виробничими запасами на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1.	Вибір теми ВКР	15.11.2019	15.11.2019
2.	Узгодження плану та оформлення завдання	18.11.2019	18.11.2019
3.	Подання статті на кафедру	25.06.2020	25.06.2020
4.	Вступ. Розділ 1	25.06.2020	25.06.2020
5.	Розділ 2	14.09.2020	14.09.2020
6.	Розділ 3. Висновки	19.10.2020	19.10.2020
7.	Попередній захист	25.11.2020	25.11.2020
8.	Подання завершеної (переплетеної) роботи	01.12.2020	01.12.2020

6. Дата видачі завдання «19» листопада 2019 р.
 7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи Костюченко В.М.
 8. Гарант освітньої програми Бенько М.М.
 9. Завдання прийняла до виконання студентка Мамонова А.В.
 10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи
-
-
-
-
-
-
-
-

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи Костюченко В.М.

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студентки, Мамонової А.В. може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____

Бенько М.М.

Завідувач кафедри

обліку та оподаткування _____

Фоміна О.В.

«___» грудня 2020 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ	7
1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка операцій із виробничими запасами.....	7
1.2. Економіко-правовий аналіз нормативної бази та огляд спеціальної літератури щодо обліку операцій із виробничими запасами за міжнародними стандартами ...	13
Висновки за розділом 1	16
РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ НА ПРАТ «СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ВИРОБНИЧІЙ ФІРМІ «АГРОТОН»	18
2.1 Фінансовий облік операцій із виробничими запасами та відображення їх у звітності на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»	18
2.2. Оподаткування операцій із виробничими запасами на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»	24
2.3. Облік операцій із виробничими запасами в управлінні сільськогосподарським підприємством	27
Висновки за розділом 2	30
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ НА ПРАТ «СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ВИРОБНИЧІЙ ФІРМІ «АГРОТОН».....	32
3.1. Напрямки удосконалення обліку операцій із виробничими запасами на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»	32
3.2. Заходи удосконалення обліку операцій із виробничими запасами на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»	34
Висновки за розділом 3	36
ВИСНОВКИ.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	41
ДОДАТКИ.....	48

ВСТУП

Актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи. На сьогодні кожне підприємство в Україні, здійснюючи свою господарську діяльність, прагне до достатніх обсягів та раціонального використання запасів. Вони є важливою складовою, без якої не можливе повноцінне функціонування підприємства.

Однією зі складових для покращення економічного становища будь-якого підприємства - є необхідність якісного управління виробничими запасами, які потребують оперативного інформаційного забезпечення. Базою для створення та накопичення якої є система бухгалтерського обліку, що потребує подальшого удосконалення. Якісна та своєчасна сформована інформація про наявність, вартість, якість та термін корисного використання виробничих запасів має велике значення у процесі виробництва.

Запорукою точного, правдивого відображення в бухгалтерському обліку й фінансовій звітності операцій з виробничими запасами - є правильність визначення реального фінансового стану та основних показників які показують результати господарської діяльності підприємства.

На сучасному етапі перетворення та перебудови методів та організації обліку виробничих запасів, вплинули Міжнародні стандарти фінансового обліку. В умовах активізації інтеграційних процесів економічного середовища в Україні значна увага приділяється адаптації національної системи обліку до вимог міжнародної практики. Запроваджені стандарти МСБО дають можливість підприємствам обирати правила ведення облікової політики та методів обліку виробничих запасів. Також, вони сприяють підвищенню прозорості та зрозумілості інформації про діяльність суб'єктів господарювання для іноземних інвесторів.

Вивченням питань, які стосуються проблем обліку виробничих запасів, зокрема, і порівнянню його з міжнародним обліком займалися такі науковці, як: О.М. Бондаренко, В.В.Бабіч, О.А. Бакурова, С.Ф.Голов, Г.Ю.Коблянська, В.М. Костюченко, О.П. Левченко, Н.М. Малюга, О.М. Рибалко, С.А.Малютяк, Ю.С. Примуш та інші.

На даному етапі існує ряд невирішених питань, таких як своєчасна обробка великої кількості документації, неузгодженість міжнародних та національних методик оцінки вибуття і обліку списання виробничих запасів, розробки ефективних механізмів обліку надходження виробничих запасів на підприємство та обліку транспортно-заготівельних витрат з врахуванням сучасних економічних умов господарювання є актуальними та потребують покращання.

Отже, достовірність та оперативність інформаційного забезпечення обліку виробничих запасів, які стосуються оприбуткування та вибуття матеріальних цінностей потребує детальнішого опрацювання та удосконалення.

Мета випускної кваліфікаційної роботи. Поглиблення теоретичних основ і обґрунтування практичних рекомендацій з обліку операцій із виробничими запасами за міжнародними стандартами на сільськогосподарському підприємстві.

Завдання випускної кваліфікаційної роботи: для досягнення поставленої мети були визначені наступні завдання дослідження:

- визначити економічну сутність, класифікацію та оцінку операцій із виробничими запасами;
- проаналізувати нормативну базу та спеціальну літературу щодо обліку операцій з виробничими запасами;
- дослідити фінансовий облік операцій із виробничими запасами та відображення їх у звітності на сільськогосподарському підприємстві;
- визначити оподаткування операцій із виробничими запасами на сільськогосподарському підприємстві;
- дослідити облік операцій із виробничими запасами в управлінні сільськогосподарським підприємством
- розкрити основні напрямки удосконалення обліку операцій із виробничими запасами для підвищення обсягів виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції;

- розкрити основні заходи удосконалення обліку операцій з виробничими запасами для підвищення обсягів виробництва та реалізації продукції.

Об'єктом дослідження є процес обліку операцій із виробничими запасами на сільськогосподарському підприємстві.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та організаційні засади обліку операцій із виробничими запасами на сільськогосподарському підприємстві.

Методи дослідження. Для дослідження поставленої мети та завдань у випускній кваліфікаційній роботі використовуються методи матеріалістичної діалектики та аналізу для деталізації об'єкта дослідження, його окремих складових, дедуктивний та індуктивний методи для розкриття економічної сутності виробничих запасів та операцій із ними, синтезу для узагальнення розрізнених аспектів методики обліку операцій із виробничими запасами. Було застосовано статистичні та аналітичні розрахунки для дослідження інформації фінансового стану сільськогосподарської виробничої фірми; порівняння - для зіставлення даних у динаміці.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують облік операцій із виробничими запасами, статті вітчизняних та закордонних наукових видань, монографії, періодичні спеціалізовані видання з питань економіки, обліку, методичні матеріали навчальних посібників, матеріали науково-практичних конференцій, комп'ютерної мережі Інтернет, фінансової звітності та облікової інформації сільськогосподарської виробничої фірми «АГРОТОН».

Гіпотезою дослідження є припущення, що удосконалення обліку операцій із виробничими запасами буде сприяти формуванню більш доречної, релевантної та достовірної інформації для прийняття рішень різних користувачів.

Наукова новизна полягає в уточненні поняття «виробничі запаси», що відображає положення та норми бухгалтерського обліку цього виду активу. Розроблені рекомендації і пропозиції спрямованих на удосконалення

методики обліку операцій із виробничими запасами на сільськогосподарських підприємствах.

Практичне значення одержаних результатів полягає в удосконаленні організації методики бухгалтерського обліку виробничих запасів з метою раціонального використання виробничих запасів та забезпечення оперативного контролю за формуванням собівартості сільськогосподарської продукції.

Інформаційною базою наукового дослідження слугували праці вітчизняних і зарубіжних вчених з організації та методики обліку виробничих запасів, первинна документація, реєстри обліку, нормативна документація, що регламентує методику обліку виробничих запасів, матеріали науково-практичних конференцій, матеріали органів державної статистики.

Апробація дослідження. Результати дослідження було оприлюднено на студентській науковій конференції «Наукові дослідження студентської молоді», що відбулася 7-8 квітня 2020 р. КНТЕУ.

Публікація. За результатами наукового дослідження було опубліковано статтю: Мамонова А.В. «Особливості обліку виробничих запасів відповідно до міжнародних та національних стандартів» у Збірнику наукових статей «Облік і оподаткування в підприємстві» студентів, які здобувають освітній ступінь «магістр» за спеціальністю «Облік і оподаткування» спеціалізаціями «Облік і оподаткування в міжнародному бізнесі», «Облік і податковий консалтинг» Частина 1.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Обсяг роботи - 45 сторінок друкованого тексту включає 6 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел з 53 найменувань, 14 додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

1. 1. Економічна сутність, класифікація та оцінка операцій із виробничими запасами

На сучасному рівні господарської діяльності підприємства, важливу роль для зростання продуктивності та економічного розвитку виробництва, відіграє упорядкованість інформації, швидка і злагоджена робота працівників та повне матеріальне забезпечення.

Одним із важливих складових ефективного ведення господарювання та збільшення виробництва, є наявність у потрібних об'ємах виробничих запасів, а саме матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. Здійснюючи правильний бухгалтерський облік і складання фінансової звітності руху виробничих запасів, можна оцінити наявний фінансовий стан підприємства, яке здійснюючи господарську діяльність, ставить за мету отримання в майбутньому економічних вигод. Також пошук нових методів організації й управління виробництвом, що забезпечує конкурентоспроможний рівень підприємства сприяє становленню та економічного розвитку України.

На сьогодні активно розглядається питання стосовно оперативної організації обліку за виробничими запасами. Не зважаючи на стрімкий технічний розвиток та оснащення технічним забезпеченням на підприємствах часто зустрічається несвочасне надходження інформації. Це зумовлює ряд негативних наслідків таких, як розкрадання матеріальних цінностей, запутаність в документообігу, підвищення витрат на оплату праці облікового персоналу.

У 70-80 роках термін широко використовувався авторами наукових видань, але і до сьогодні багато вчених не можуть прийти до спільної згоди стосовно його тлумачення.

Так, В.Д. Новодворський зазначає, що під виробничими ресурсами розуміється сума складових ресурсів основних фондів, а також матеріальних і трудових ресурсів. Економічна наука і практика управління не мають достатнього ефективного методологічного апарату. А проблема продуктивного використання матеріальних ресурсів у виробництві потребує детального розгляду економічної сутності поняття «матеріальні ресурси». Він дотримується думки, що до складу матеріальних ресурсів не слід відносити природні ресурси, оскільки вони лише під впливом людської праці стають матеріальними ресурсами [27].

М.В. Кужельний [45] під виробничими запасами розглядає мінімальний запас предметів праці, необхідний для виробничого процесу, таким чином, не розкриває їх економічну природу. Н.М. Грабова [27] ототожнює поняття «виробничі запаси» і «запаси». Утім виробничі запаси – це складова матеріальних запасів підприємства, а не всі матеріальні запаси. Тому ототожнення понять «матеріальні запаси» і «виробничі запаси» нелогічне [17].

А.Д. Трусов вважає, що до матеріальних ресурсів, які піддаються нормуванню по кількісній величині у виробництвах переробки багатокomпонентної сировини і напівфабрикатів складного речового (хімічного) складу, слід відносити: сировину, основні матеріали, напівфабрикати власного виробництва, паливо й електроенергію всіх видів для технологічних потреб, каталізатори та сорбенти, різного роду допоміжні матеріали виробничого призначення й ін. [46].

О.С. Роева зазначає, що матеріальні ресурси складаються із засобів праці і предметів праці, тобто є засобами здійснення виробничого процесу. Засобами праці є виробничі фонди: машини, обладнання, споруди та інші. Предметами праці є запаси, тобто елементи виробництва, які підлягають обробці: сировина, матеріали, покупні напівфабрикати та інші [38].

А.В. Дмитренко зазначає, що запаси – це будь-які ресурси підприємства, що призначені для використання, але тимчасово не використовуються (сировина, матеріали, паливо, товари, електроенергія тощо) [17].

О.А. Подолянчук трактує запаси як матеріальні оборотні активи, що протягом операційного циклу використовуються в повному обсязі для створення продукції, товарів, надання послуг, виконання робіт, а також для будь-яких господарських чи управлінських потреб підприємства [32].

У додатку А представлені підходи до розкриття економічної сутності поняття виробничих запасів. На основі опрацьованої наукової літератури можна виділити неоднозначність підходу науковців до формування економічної сутності виробничих запасів. Тож, визначення терміну виробничі запаси на сільськогосподарському підприємстві представляють певний обсяг матеріальних ресурсів, їх резерв для подальшого забезпечення безперервності виробничого процесу.

На сучасному етапі розвитку бухгалтерського обліку в міжнародній та національній теорії бухгалтерського обліку, велика увага приділяється питанням класифікації та характеристиці виробничих запасів яка відображена на (рис.1.1).

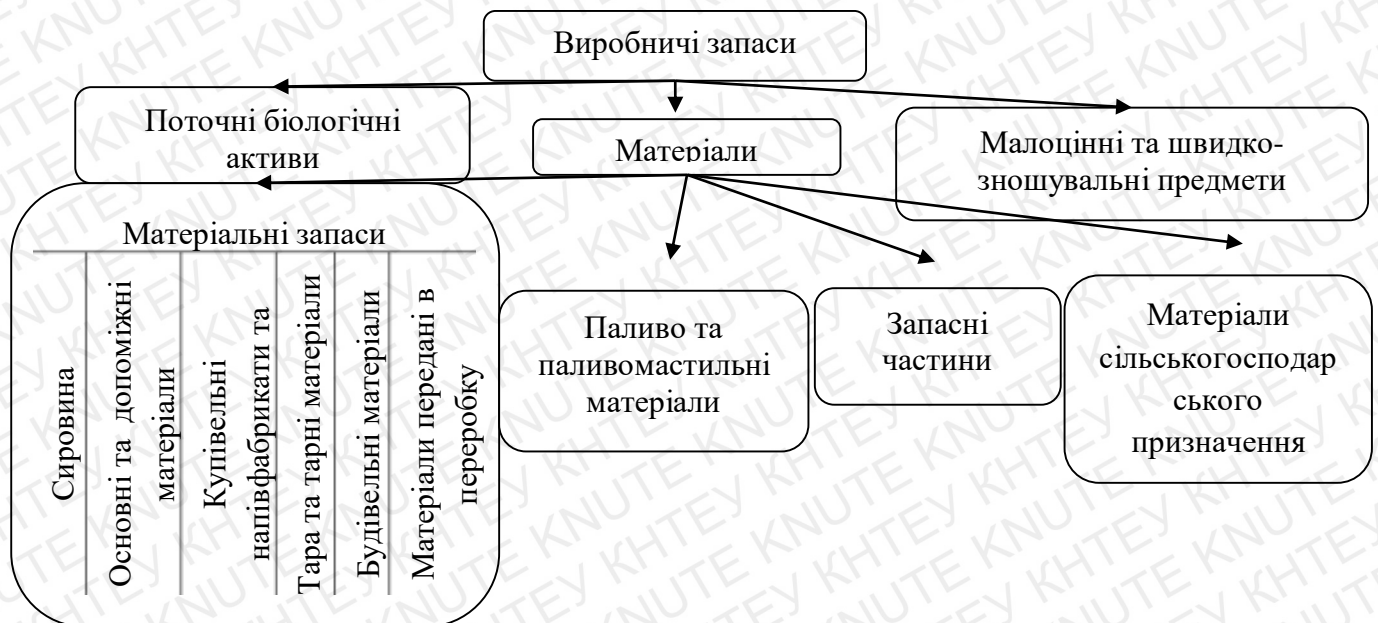

Рис. 1.1. Класифікація виробничих запасів

Джерело: розроблено на основі [48].

На основі наукової літератури відомих вчених, можна виділити певні класифікаційні групи виробничих запасів:

- за призначенням запасів на різних стадіях процесу виробництва, тобто економічна класифікація;
- за технічними ознаками;
- за сферою діяльності підприємства;
- за способом включення до собівартості готової продукції [39].

Для чіткої, достовірної організації обліку запасів важливе значення має їх науково обґрунтована класифікація. Так, у своєму виданні І.Б. Садовська представила класифікацію виробничих запасів, яка подана у додатку Б.

Відповідно до напрямку діяльності виробничі підприємства мають різну специфіку наявних об'єктів виробничих запасів. На основі дослідженої наукової літератури зображено класифікацію виробничих запасів для сільськогосподарських підприємств на рис. 1.2.

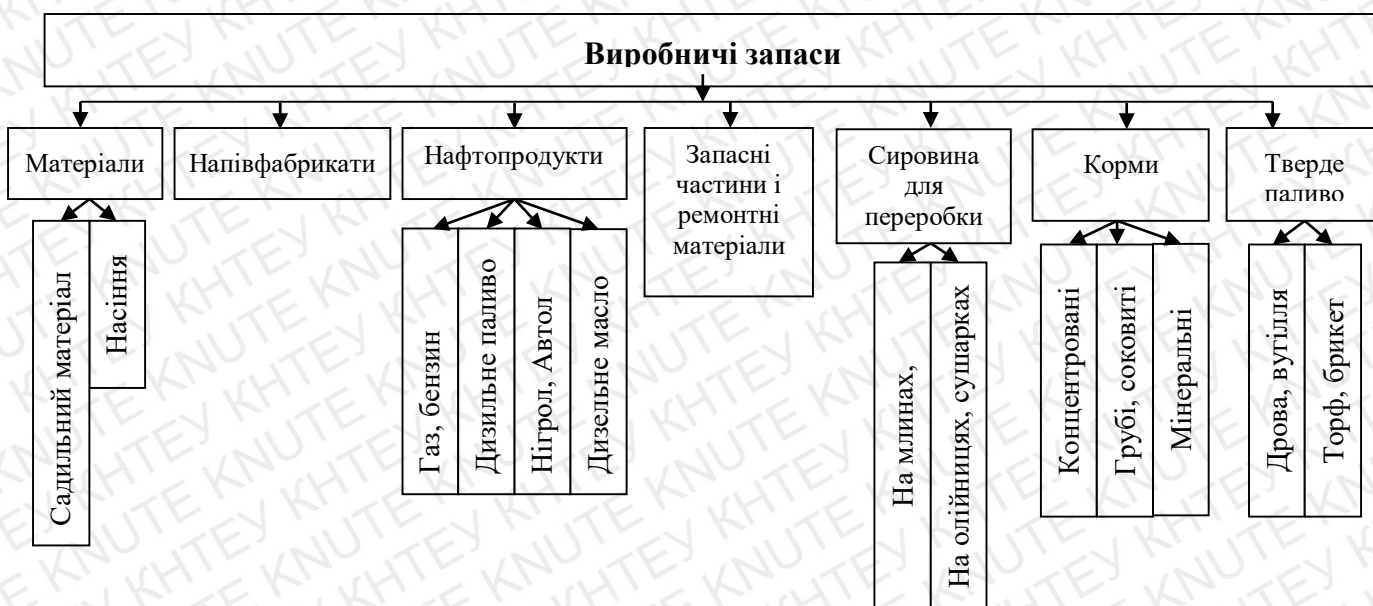

Рис. 1.2. Класифікація виробничих запасів для сільськогосподарських підприємств

Джерело: розроблено на основі [33].

Тож, у зв'язку з необхідністю надходження точної й достовірної інформації, набуває особливої уваги класифікація виробничих запасів для цілей управління.

Важливою умовою раціонального ведення обліку запасів є його групування, структурування та своєчасне відображення операцій у документах, що значно полегшує роботу бухгалтерів. Відповідно на рис. 1.3 представлені види операцій із виробничими запасами, які можуть виникнути в процесі господарської діяльності.

Операції, пов'язані з надходженням запасів	Операції, що здійснюються під час перебування запасів на підприємстві	Операції, пов'язані з вибуттям запасів
<ul style="list-style-type: none"> • Придбання за грошові кошти • Виготовлення на підприємстві • Придбання в обмін на інші активи • Безоплатне отримання • Отримання в якості внеску до статутного капіталу 	<ul style="list-style-type: none"> • Збереження та схоронність • Інвентаризація • Переоцінка • Переміщення всередині підприємства • Зменшення корисності 	<ul style="list-style-type: none"> • Продаж за грошові кошти • Вибуття у виробництво • Продаж за бартером • Безоплатна передача • Передача в якості внеску до статутного капіталу • Інші види вибуття

Рис. 1.3 Класифікація операцій із виробничими запасами на сільськогосподарському підприємстві

Джерело: розроблено на основі [26,33].

Однією із важливих складових, що надає повне інформаційне забезпечення для достовірного та своєчасного обліку, визнається порядок оцінки операцій із виробничими запасами. Цей фактор також значною мірою впливає на раціональне використання запасів та подальший розвиток підприємства. Запасам приділяється особлива увага тому, що вони становлять значну частку активів, а також оцінка їх операцій впливає на валюту балансу, на собівартість виготовленої продукції, а отже, і на визначення фінансового результату діяльності рис. 1.4.

Рис. 1.4. Оцінка виробничих запасів відповідно до міжнародних та національних стандартів

Джерело: розроблено на основі [26,33].

Відповідно до вимог П(С)БО 9 «Запаси» оцінка запасів здійснюється на таких трьох етапах: при надходженні, при списанні та на дату балансу [34].

Спираючись на фінансові показники суб'єкта господарювання, умови збуту продукції, рівень інфляції в країні, вимоги податкового законодавства необхідно обирати оцінку виробничих запасів.

У додатку В відображено формування собівартості запасів під час надходження за П(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси». Відповідно до національних стандартів представлено більше категорій формування собівартості ніж в МСБО 2 «Запаси», які містять тільки: витрати на придбання, витрати на переробку інші витрати. Загальне визначення сприяє меншій достовірності оцінки запасів та відображенню інформації у фінансовій звітності. Характеристика методів оцінки запасів під час вибуття за П(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси» зображено в додатку Д.

Отже, виробничі запаси мають вагомe значення у складі майна, займають домінуючі позиції у структурі витрат підприємства різних сфер діяльності і визначенні результатів виробничої діяльності та при відображенні інформації про фінансовий стан господарювання. Точний та достовірний фінансовий облік

виробничих запасів на підприємстві є невід'ємною частиною управління, без якого неможливе досягнення основних цілей підприємства.

1.2. Економіко-правовий аналіз нормативної бази та огляд спеціальної літератури щодо обліку операцій із виробничими запасами за міжнародними стандартами

З поступовим переходом України до міжнародних стандартів фінансової звітності та повного приєднання національної системи бухгалтерського обліку в європейський законодавчий простір, залишається актуальним питання нормативного контролю об'єктів бухгалтерського обліку. Одним з яких є виробничі запаси. Державну політику у сфері бухгалтерського обліку в Україні реалізують Міністерство фінансів України, Національний банк України, Державне казначейство України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади в межах повноважень, передбачених законодавством.

На сьогодні існує багато нормативних документів, що регулюють облік операцій із виробничими запасами. Вони розподіляються на три рівні (міжнародний, державний та рівень підприємства) відповідно до повноважень, які представлені на рис. 1.5. Досліджено нормативно-правові акти бухгалтерського обліку виробничих запасів та визначено перелік питань, які вони регулюють, додаток К.

Основою для ведення бухгалтерського обліку виробничих запасів є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зі змінами від 03.07.2020 [20]. У цьому нормативно-правовому документі розкриті правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Також, визначено порядок проведення інвентаризації (залишків виробничих запасів) та порядок оформлення первинних документів на підприємстві.

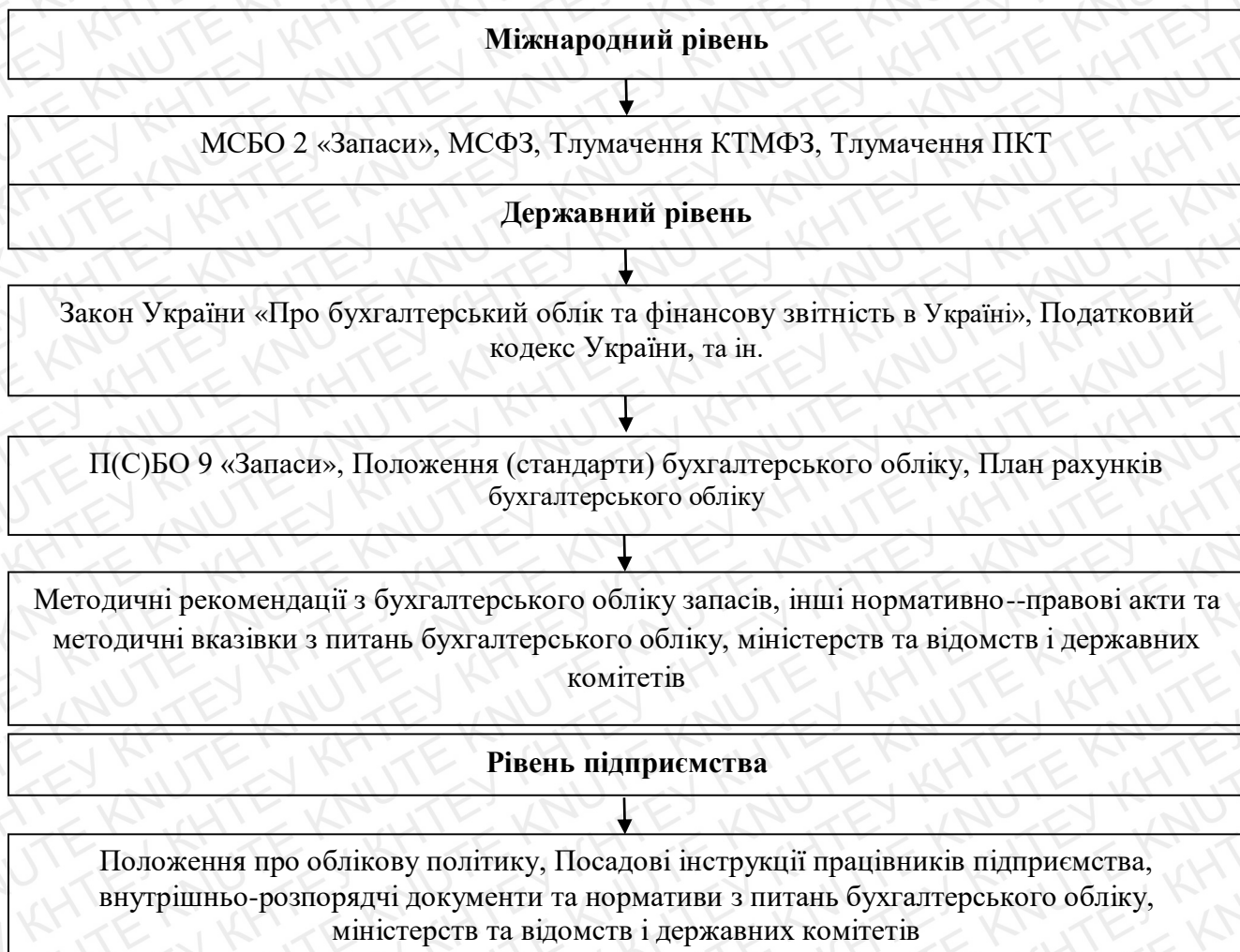

Рис. 1.5. Рівні нормативного регулювання бухгалтерського обліку операцій із виробничими запасами

Джерело: авторська розробка

Основи формування у бухгалтерському обліку, інформації про виробничі запаси підприємства і розкриття її у фінансовій звітності визначені П(С)БО 9 «Запаси» та в МСБО 2 «Запаси». У даних стандартах відображено методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси підприємства та її розкриття у фінансовій звітності. Також розкрита інформація про визнання та первісну оцінку запасів, оцінку вибуття та оцінку на дату балансу.

Національні стандарти бухгалтерського обліку були розроблені на основі міжнародних, з врахуванням національних особливостей економіки України.

Тож П(С)БО 9 «Запаси» має ряд сумісних ознак з Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку 2 «Запаси», зокрема, щодо умов визнання запасів і основних понять, пов'язаних з ними, рекомендації щодо використання методів оцінки запасів, розкриття інформації про запаси у формах фінансової звітності [34]. Здійснивши аналіз міжнародних та національних стандартів можна виділити основні відмінності, що полягають в складі активів, які визначаються стандартами як запаси, в складі витрат, які формують собівартість запасів при їх надходженні і в складі витрат, які не включаються до собівартості запасів. На основі аналізу двох нормативних актів, порівняльна характеристика наведена у додатку К, виявлено, що МСБО 2 «Запаси» надають більше самостійності ведення бухгалтерського обліку, спираючись на застосування бухгалтерами професійного судження, змушує розкривати більше інформації про виробничі запаси в порівнянні з національними стандартами.

Над проблемами теоретичних засади та практики фінансового обліку виробничих запасів працювало багато науковців. Так, М.Т. Шендригоренко обґрунтував значущість запасів для здійснення діяльності підприємств [51].

В.М. Хомкою розроблено моделі внутрішнього контролю виробничих запасів в умовах логістичного підходу до їх управління та трирівнева система внутрішніх нормативних актів, через запропоновані внутрішні нормативні документи, що забезпечують систему регулювання [49].

О.О. Одношевна у статті розглядає сучасну проблематику виробничого процесу запасів та зазначає низку оптимізаційних шляхів для вдосконалення обліку виробничих запасів.

У роботі І.А. Бержанір проаналізовано основні проблеми, що виникають в процесі організації та ведення обліку виробничих запасів, а також обґрунтування пропозицій щодо удосконалення системи управління ними на підприємстві. Було обґрунтовано методичні підходи до організації обліку операцій із виробничими запасами, що включають вибір методу їх оцінки і дозволяють своєчасно виявити необхідність зміни пріоритетів в управлінні ними [3].

О.С. Роева досліджувала питання оцінки виробничих запасів, проблемні питання, що виникають у системі внутрішнього контролю операцій з наявності та руху виробничих запасів [37]. Детальний огляд спеціальної літератури з обліку операцій із виробничими запасами представлено у додатку Л.

Законодавством, враховуючи специфіку обліку національної системи України, було врегульовано майже всі аспекти бухгалтерського обліку виробничих запасів. Однак, на основі опрацьованих нормативних джерел та наукової літератури визначено, що до сьогодні існує ряд невирішених та дискусійних питань щодо обліку операцій із виробничими запасами, які залишаються актуальними для більшості підприємств і потребують подальших досліджень.

Визначено ряд відмінностей між національними та міжнародними стандартами. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку мають узагальнений характер, які передбачають достатньо велике різноманіття у методах обліку, відсутність детальних інтерпретацій і прикладів співставлення стандартів із конкретними ситуаціями. Враховуючи специфіку обліку національної системи України в умовах євроінтеграції, виникає нагальна потреба в гармонізації П(С)БО та МСБО для полегшення співпраці вітчизняних підприємств з іноземними партнерами.

Висновки за розділом 1

Встановлено, що виробничі запаси є невід'ємною частиною функціонування підприємств, які відносять до складу оборотних активів. Вчені, які працювали над проблемними питаннями у сфері обліку операцій із виробничими запасами, по різному висвітлюють значення даного терміну. Це свідчить про необхідність подальшої праці та удосконалення фінансового обліку. Проаналізувавши, можна зробити висновок, що не існує єдиного визначення щодо трактування поняття виробничі запаси. Деякі науковці більше дотримуються визначення, яке наведене у національних стандартах ведення

бухгалтерського обліку, деякі визначають «виробничі запаси» як «матеріальні ресурси» та не відносять МШП та незавершене виробництво до даного поняття, як зазначено в Міжнародних стандартах.

Така відмінність свідчить про те, що розкриття суті будь-якої економічної категорії залежить від обраного підходу до її визначення. Тож, пропонуємо вважати виробничими запасами на сільськогосподарському підприємстві певний обсяг матеріальних ресурсів, їх резерв для подальшого забезпечення якості та безперервності виробничого процесу.

Оптимальний розмір запасів забезпечує безперервність виробничої діяльності та уникнення низки ризиків, пов'язаних з їх відсутністю. У науковій літературі визначено класифікацію за різними ознаками, які дають уявлення про основні види запасів на сільськогосподарському підприємстві. Визначено порядок оцінки операцій із виробничими запасами та відмінні риси національних та міжнародних стандартів в цій частині.

Дослідивши нормативно-правові документи визначено спільні та відмінні риси регулювання обліку операцій із виробничими запасами за міжнародними та національними стандартами. Важливість переходу підприємств на МСБО для залучення іноземних інвесторів.

РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ НА ПРАТ «СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ВИРОБНИЧІЙ ФІРМІ «АГРОТОН»

2.1 Фінансовий облік операцій із виробничими запасами та відображення їх у звітності на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»

Вагоме значення у діяльності підприємства відіграють операції із виробничими запасами, які використовуються для потреб виробництва. Вони займають значну частку у власності суб'єкта господарювання, а саме, у складі оборотних активів. Тож належне їх представлення в бухгалтерському обліку, оцінка при надходженні, вибутті та на дату балансу є надзвичайно важлива. У зв'язку з активною співпрацею вітчизняних підприємств з іноземними компаніями, спостерігається поступовий перехід на міжнародні стандарти ведення бухгалтерського обліку.

Належно здійснюючи процес ведення обліку, необхідно забезпечити достовірність інформації щодо господарських операцій, відстежувати динаміку вартості виробничих запасів, проводити інвентаризацію та корегувати обсяги, які знаходяться на складі.

Дослідження було проведено на основі даних дочірнього приватного акціонерного товариства «Сільськогосподарської виробничої фірми «АГРОТОН», яке займається виробництвом та реалізацією сільськогосподарської продукції рослинництва. Підприємство входить в групу компаній «АГРОТОН», кінцевою материнською компанією яких є «Агротон Паблік Лімітед» (Agroton PLC), що зареєстрована на Кіпрі. Діяльність даного підприємства, що визнається юридичною особою, сприяє розвитку аграрного сектору економіки країни. Господарська діяльність здійснюється відповідно до встановленої нормативної бази та статуту материнської компанії.

Організаційна структура підприємства має лінійний характер, про що свідчить наявність керівників у кожному виробничому підрозділі, які видають накази, безпосередньо, своїм підлеглим працівникам Додаток М.

За досліджуваний період, аналізуючи фінансову інформацію Додаток Н, на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН» найбільшу частку у структурі майнового потенціалу підприємства серед виробничих запасів займають сировина і матеріали, які щороку збільшуються. Проаналізувавши дані за досліджуваний період, з'ясувалося, що коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2019 р. становить 0,18 в порівнянні з попереднім роком, він склав 0,16. Це свідчить про стабільну можливість підприємства вчасно погасити борги. Загалом спостерігається позитивна динаміка фінансового стану. Детальний аналіз фінансового стану представлений у додатку П.

На даному підприємстві, відповідно до облікової політики, (Додаток Р), для відображення операцій із виробничими запасами, використовуючи План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, задіяний 2-й клас «Запаси», а саме, рахунок 20 «Виробничі запаси». В додатку Т представлена характеристика субрахунків за напрямком застосування, які використовує ПрАТ «Сільськогосподарська виробнича фірма «АГРОТОН». Підприємство самостійно розробило модель обліку, що забезпечує інформацію про господарську діяльність для всіх зацікавлених користувачів.

На ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН» сформований робочий план рахунків, який був розроблений керуючись практичними потребами підприємства. В ньому використовуються тільки рахунки і субрахунки, необхідні для відображення відповідної господарської діяльності. Придбані (отримані) або вироблені запаси зараховуються на баланс підприємства/установи за первісною вартістю. Тож, основні операції, типова кореспонденція рахунків та кореспонденція рахунків, що застосовує підприємством з надходження виробничих запасів, наведені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Відображення в обліку операцій з надходження виробничих запасів на ПрАТ
«Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»**

№	Зміст операції	Документ	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує сільськогосподарська виробнича фірма «АГРОТОН»		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Переведено виробничі запаси з однієї категорії до іншої	Накладна на внутрішнє переміщення	20	20	201	2011	651408,02
2	Оприбутковано запаси, придбані підзвітною особою	Накладна, авансовий звіт	20	372	2031	372	6455,50
5	Оприбутковано за справедливою вартістю запаси, одержані в результаті обміну на неподібні активи	Накладна	20	36	2011	361	2380,20
6	Оприбутковано лишки запасів, виявлених у результаті інвентаризації	Акт інвентаризації, накладна	20	719	2011	719	3487,45
7	Розподіл загальногосподарських витрат	Комплекція номенклатури	20	26	2011	26	354,3

Джерело: авторська розробка.

В обліку на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН» використовують кредит рахунка 26 або 27, що кореспондує з дебетом рахунків: 2011 – оприбуткування насіння, кормів, сировини для переробки після визначення цільового призначення кінцевої продукції.

Відповідно до Наказу про облікову політику ПрАТ «Сільськогосподарської виробничої фірми «АГРОТОН» , облік ТЗВ, а саме, операції з придбанням виробничих запасів, на підприємстві здійснюється на окремому субрахунку 201.1 «Транспортно-заготівельні витрати». У дебет цього рахунка заносяться усі витрати пов'язані з заготівлею, транспортуванням матеріальних цінностей, з кредиту рахунків 372 «Розрахунки з підзвітними особами»; 631 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»; 685

«Розрахунки з іншими кредиторами». На кінець місяця загальна сума ТЗВ розподіляється між використаними під час виробництва запасами та їх залишком у складських приміщеннях.

Відображення в обліку операцій зі списання виробничих запасів на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН», в якій використовується метод ФІФО, зображено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Облік операцій зі списання виробничих запасів на ПрАТ
«Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»**

№	Зміст операції	Документ	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує сільськогосподарська виробнича фірма «АГРОТОН»		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Відпущено зі складу виробничі запаси для капітального будівництва власними силами	Накладна	15	20	151	2011	4350,35
2	Відпущено зі складу виробничі запаси для виробництва продукції	Накладна	23	20	2311	2011	251,14
3	Списано виробничі запаси на витрати, пов'язані з виправленням браку, або на гарантійний ремонт в обсязі, що перевищує норму, витрати на утримання гарантійних майстерень	Довідка бухгалтерії	24	20	-	-	-
4	Переведено до складу товарів для продажу в торговельній мережі виробничі запаси, раніше придбані з метою використання у виробництві	Картка складського обліку	26	20	26	2011	24,02
5	Відвантажено виробничі запаси в обмін на подібні активи	Накладна	36	20	-	-	-
6	Списано запаси для загальновиробничих потреб цехам основного та допоміжного виробництва	Картка складського обліку, виписка з бухгалтерії	91	20	911	2031	100,29

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
7	Списано різницю між балансовою і справедливою вартістю виробничих запасів, обмінених на подібні активи	Виписка з бухгалтерії	946	20	-	-	-
8	Безоплатно передано запаси іншому підприємству за балансовою вартістю	Накладна	949	20	-	-	-
9	Використано запаси для адміністративних потреб на утримання і поточний ремонт будівель та інвентарю загальногосподарського, призначення й інші господарські потреби	Накладна	92	20	92	2031	2300,50

Джерело: авторська розробка.

Облік операцій із виробничими запасами на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН» здійснюється відповідно до номенклатурної групи, використовуючи картки складського обліку. У випадку виявлення нестачі або псування даного активу, в бухгалтерському обліку відображаються на позабалансовому рахунку, а саме на субрахунку 072 «Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей», до встановлення винних осіб. Якщо таку особу не встановлено, провадиться списання суми завданих збитків [5].

На ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН» виробничі запаси відображаються за чистою вартістю реалізації, якщо на дату балансу їх ціна знизилась або вони зіпсовані, застаріли, або іншим чином втратили первісно очікувану економічну вигоду. Чиста вартість реалізації визначається по кожній одиниці запасів вирахуванням з очікуваної ціни продажу очікуваних витрат на завершення виробництва і збут. Сума, на яку первісна вартість виробничих запасів перевищує чисту вартість їх реалізації, та вартість повністю втрачених (зіпсованих або тих, що не вистачає) запасів списуються на витрати звітного періоду.

У системі управління ПрАТ «Сільськогосподарської виробничої фірми «АГРОТОН» процес документального оформлення господарських операцій займає одне з найважливіших місць. Основними напрямками вдосконалення

документального оформлення використання виробничих запасів є: застосування уніфікованих форм документів; скорочення обсягів первинних даних за рахунок усунення надлишкових даних, що містяться в первинних документах і не використовуються для подальшої обробки; виведення з них постійних нормативно-довідкових даних. Адже, належним чином оформлений документообіг є важливим чинником подальшого правильного відображення в обліку операцій з використання виробничих запасів.

Фінансова звітність ПрАТ «Сільськогосподарської виробничої фірми «АГРОТОН» складається відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні. А саме, подається у відповідності до основних її форм, фрагмент відображення виробничих запасів представлено у табл 2.3.

Таблиця 2.3

**Фрагмент з Балансу (Звіту про фінансовий стан) ПрАТ
«Сільськогосподарської виробничої фірми «АГРОТОН» на 31.12.2019 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	677 877	843 551
Виробничі запаси	1101	75 745	78 745
Незавершене виробництво	1102	272 332	365001

Джерело: авторська розробка.

Материнська компанія складає консолідовану звітність, тому на дату консолідації ПрАТ «Сільськогосподарської виробничої фірми «АГРОТОН» трансформує свою фінансову звітність з П(С)БО на М(С)ФЗ. У фінансовій звітності результати від здійснення операцій із виробничими запасами представлені за найменшою з двох оцінок: первинною вартістю або чистою вартістю реалізації, включаючи інформацію про балансову вартість запасів та суми від будь-якого сторнування, що визначається як дохід за певний період.

2.2. Оподаткування операцій із виробничими запасами на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»

У результаті нестабільного економічного середовища в Україні податкові органи приділяють дедалі більше уваги підприємницькій діяльності в різних галузях та циклах. У зв'язку з цим податкове законодавство в Україні часто зазнає змін. Крім того, трапляються випадки їх непослідовного застосування, тлумачення та виконання норм і положень податкового законодавства. Недотримання законів та нормативних актів може призвести до серйозних штрафів. Материнська компанія працює у податковій юрисдикції Кіпру, а дочірні компанії - у податковій юрисдикції країн, в яких вони розташовані.

В нашій країні виділяють певні особливості оподаткування операцій на сільськогосподарських підприємствах, в частині вибору сплати відсотку від одержаного прибутку або сплата фіксованого податку на землю. Так, ПрАТ«Сільськогосподарська виробнича фірма «АГРОТОН», що займається аграрною діяльністю, належати до четвертої групи оподаткування та сплачує фіксований сільськогосподарський податок. Відповідно до Податкового Кодексу України, в дану групу входять організації, частка товарів сільськогосподарського походження за попередній податковий рік дорівнює або перевищує 75 % [31].

На теперішній час, у частині оподаткування операцій із виробничими запасами у загальній системі оподаткування стягується податок на додану вартість за загальною ставкою 20 % для імпорту і продажу товарів і послуг на території України і 0% для всього експорту і послуг, що надаються за межами України. Зобов'язання по ПДВ дорівнюють загальній сумі ПДВ, нарахованої протягом звітного періоду, і виникають на дату відвантаження товару покупцеві або дату отримання платежу від клієнта. Чиста сума ПДВ, що відшкодовується податковим органом або сплачується йому, включається в дебіторську і кредиторську заборгованість, відображену у звіті про фінансовий стан. Типові операції які проводить ПрАТ «Сільськогосподарська виробнича фірма «АГРОТОН», відображаючи процес оподаткування, наведено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

**Оподаткування операцій із виробничими запасами на ПРАТ
«Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»**

№	Зміст операції	Документ	Кореспонденція рахунків, яку застосовує сільськогосподарська виробнича фірма «АГРОТОН»		
			4	5	6
1	2	3	Дебет	Кредит	Сума, грн.
Отримання виробничих запасів					
1	Отримано насіння соняшника від постачальника	Акт прийому/передачі	2011	631	57 400,00
ї2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ (за наявності податкової накладної, зареєстрованої в ЄРПН)	Накладна	644/1	631	11 280,00
			641/пд в	644/1	11 280,00
3	Оплачено придбан	Рахунок	631	311	67 680,00
Експорт виробничих запасів					
1	Відвантажено насіння соняшника на експорт Курс НБУ 28,25 грн./ \$	Акт прийому/передачі	377	712	10 000\$/ 282 500,00
2	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	Податкова накладна	712	641/ПДВ	0,00
3	Списано собівартість реалізованих матеріалів	Бух. записи	943	2011	98 000,00
4	Надано митним брокером послуги з декларування	Бух. записи	93	685	1 000,00
5	Оплачено послуги митного брокера	Банківська виписка	685	311	1 000,00
6	Віднесено на фінансовий результат				
	— дохід від реалізації	Бух.записи	712	791	282 500, 00
	— собівартість реалізованих матеріалів	Бух. записи	791	943	98 000,00
	— вартість послуг митного брокера	Бух. записи	791	93	1 000,00
7	Отримано від нерезидента оплату за матеріали Курс НБУ 28,20 грн./ \$	Банківська виписка	314	377	10 000\$/ 282 000,00
8	Відображено курсову різницю щодо монетарної заборгованості на дату її погашення (\$10000,00 x (28,20 грн./\$ - 28,25 грн./\$))	Бух. записи	945	377	500,00
			791	945	500,00

Джерело: авторська розробка.

Якщо першою подією для визнання податкового зобов'язання з ПДВ було отримання коштів від замовника, то до настання другої події (відвантаження с/г товарів), сума ПДВ, яка вираховується з виручки, обліковується на проміжному рахунку з ПДВ «Податкові зобов'язання» і включається в статтю «Інші оборотні активи» у звіті про фінансовий стан.

Якщо першою подією для визнання податкового кредиту з ПДВ було здійснення платежу постачальнику, то до настання другої події (отримання товарів, робіт послуг), сума ПДВ, яка вираховується з суми придбання, обліковується на проміжному рахунку з ПДВ «Податковий кредит» і включається в статтю «Інші поточні зобов'язання» у звіті про фінансовий стан.

Одночасно, складаючи фінансову звітність, підприємство подає і податкову, в якій міститься важлива інформація про прибуток або збиток підприємства та фіксується нарахування і сплата податків, обов'язкових зборів або платежів. Податкова звітність досліджуваного підприємства складається і подається відповідно до Податкового кодексу України й представлених в ній формах. Фрагмент додатку №5 до Податкової декларації з податку на прибуток, представлено у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

**Фрагмент з Додатку №5 до Декларації з податку на прибуток ПрАТ
«Сільськогосподарської виробничої фірми «АГРОТОН» за 2019 рік**

№ з/п	Платник податку-покупець (індивідуальний податковий номер)	Період складання податкових накладних	Ознака здійснення с/г операцій	Обсяг постачання без ПДВ	Сума ПДВ	
					Основна ставка	7%
1	32448750623	05.11.2019		25000,00	5000,00	
2	76622499874	11.11.2019		2000,00	400,00	
3	24567842997	13.11.2019		17000,00	3400,00	

Джерело: авторська розробка.

На підставі об'єктивних оцінок Група компаній ПрАТ «АГРОТОН» створює резерви на випадок можливих наслідків перевірок, що проводяться податковими органами відповідних регіонів, в яких вона здійснює свою діяльність. Розмір таких резервів залежить від різних чинників, таких як досвід

попередніх податкових перевірок і різне тлумачення податкового законодавства оподатковуваного організацією і відповідальним податковим органом.

2.3. Облік операцій із виробничими запасами в управлінні сільськогосподарським підприємством

З урахуванням швидких темпів розвитку та удосконалення ведення господарської діяльності, пріоритетним, у процесі управління є організація раціонального використання виробничих запасів. Це дає вплив на загальний результат показників підприємства, яке прагне до максимізації прибутку, створення сприятливих умов під час реалізації, скорочення витрат з придбання та зберігання даного активу. Для створення безперервного процесу виробництва сільськогосподарської продукції, підприємства, також, забезпечують наявність запасів у достатній кількості та належної якості. Тож, оцінка рівня забезпеченості матеріальними ресурсами та ефективність їх використання є важливою функцією управлінської складової будь-якого підприємства, що визначено у додатку X.

Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» у редакції від 03.07.2020 р., управлінський облік визначається як система внутрішнього контролю за операціями, яка здійснює збір, обробку і підготовку інформації щодо ведення сільськогосподарської діяльності підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління [36]. Більшість науковців схиляються до виділення значущості визначення ролі і завдань, а саме, механізм збільшення прибутку і зменшення витрат, що вирішуються завдяки його веденню на підприємстві.

Аналізуючи праці різних науковців в аспекті досліджень ведення управлінського обліку визначено деякі положення, що мають негативний характер: у визначенні вартості виробничих запасів; неналежний рівень надання інформації для швидкого прийняття управлінських рішень; відсутність комплексного поєднання даних усіх видів обліку підприємства для їх швидкої

обробки; відсутність достатнього рівня контролю за операціями із виробничими запасами та визначення оптимального їх рівня.

В управлінському обліку серед систем контролю за операціями з виробничих запасів набула поширення «Система ABC». Сутність цієї системи полягає в поділі сукупності запасів, матеріальних цінностей на три категорії. До групи «А» входять матеріальні цінності зі значною ціною та тривалим циклом замовлення, які потребують постійного контролю, оскільки їх нестача призведе до зниження фінансових показників. У групу «В» входять матеріальні цінності, що мають меншу значущість відносно до групи «А» в забезпеченні безперебійного операційного процесу і формуванні кінцевих результатів фінансової діяльності. У групу «С» включають всі інші матеріальні цінності, які не відіграють значної ролі у формуванні кінцевих фінансових результатів [15].

Одним із методів, що активно використовується серед господарств є метод економічного розміру замовлення. На сільськогосподарських підприємствах, при формуванні управлінського обліку, необхідно дотримуватися певних норм. Так, кількісний показник виробничих запасів повинен бути в такому розмірі, щоб задовольнити нагальні потреби під час виробництва. В той самий час, їх кількість не повинна бути надлишковою, бо в такому випадку будуть виникати додаткові затрати на їх зберігання. Також має бути забезпечений обсяг вільних обігових коштів на підприємстві. Виконуючи дані норми, під час ведення господарської діяльності, є можливість вибору найоптимальнішого варіанту для забезпечення позитивного економічного ефекту. Підприємства мають дотримуватися таких обсягів виробничих запасів, щоб мінімізувати сукупні витрати до яких входять витрати на зберігання, формування та у випадку наявності недостатньої кількості запасів (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Класифікація сукупних витрат при управлінні виробничими запасами

Витрати		
1	2	3
<i>При зберіганні</i>	<i>При формуванні</i>	<i>При нестачі обсягів</i>
Складські витрати	Транспортні витрати	Втрата обсягу реалізації
Страховання	При формуванні та розміщенні замовлення	Зниження гудвілу
Псування		
Старіння		
Характер поведінки витрат при збільшенні рівня запасів		
Збільшення	Зменшення	Зменшення

Джерело: розроблене на основі [8].

Запорукою мінімізації витрат є розрахунок вартості, строку виконання замовлення та обсягу необхідних виробничих запасів, що визначається при розрахунку оптимального розміру замовлення.

$$EOQ = \sqrt{\frac{2DXP}{H}} \quad (2.1.)$$

де, EOQ – економічний розмір замовлення;

D – загальні потреби (одиниць) упродовж певного періоду;

P – витрати на розміщення одного замовлення;

H – витрати на зберігання одиниці запасу впродовж певного періоду [30].

Використовуючи дані розрахунки організація має можливість контролювати необхідні обсяги матеріальних цінностей та ефективно використовувати вільні грошові кошти. Узагальнена модель формування управлінського обліку виробничих запасів повинна містити в собі аналіз показників економічного стану зовнішнього середовища, рівень інформаційного забезпечення управління операціями із виробничими запасами, встановлення нормативних значень відображення показників діяльності підприємства.

На ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН», управлінський облік в частині контролю операцій із виробничими запасами проводиться за допомогою ведення карток складського обліку та даних

бухгалтерських операцій. Для обчислення якісних та кількісних показників використовується програма Microsoft Excel. У програмі «1С Підприємство» окрім стандартних фінансових звітів ведуться управлінські звіти, різні за своєю формою. Баланс підприємства, звіт про прибутки та збитки, звіт про рух грошових коштів, є головними звітами та носіями фінансового стану підприємства. Менеджерами по управлінню також формуються звіти про продажі, звіти про вироблену сільськогосподарську продукцію, звіти про закупівлі та звіти про запаси на підприємстві. Якісне управління є основою для ефективного менеджменту, оскільки воно відображає об'єктивну інформацію про поточне фінансове становище підприємства. З її допомогою можна приймати оперативні рішення для своєчасного реагування на зміни зовнішньої ситуації або коригування способів досягнення стратегічних цілей.

Висновки за розділом 2

Проаналізувавши сучасне становище обліку операцій із виробничими запасами визначено, що дане питання залишається актуальним та потребує удосконалення. Вирішення якого, сприятиме підвищенню важливості цього активу в фінансовому та управлінському обліку кожного виробничого підприємства та призведе до збільшення продуктивності економічної діяльності.

Бухгалтерський облік на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН» ведеться відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку на рахунку 20 «Виробничі запаси», з використанням розроблених субрахунків.

Податковий облік на підприємстві здійснюється відповідно до Податкового Кодексу України з урахуванням міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Витрати на податки включають податки, розраховані у відповідності до діючого податкового законодавства України. У товариства немає пільг в оподаткуванні.

На сільськогосподарських підприємствах, де особливого значення надається виробничим запасам, дуже важливим фактором, є налагоджена та якісна організація управлінського обліку. Враховуючи несприятливі умови економічного стану України, необхідно впровадити раціональне їх використання та скорочення витрат на утримання і мінімізації браку.

Ефективність управління виробничими запасами має велике значення, особливо на підприємствах, де зосереджуються великі потоки матеріальних цінностей. Недосконала система організації бухгалтерського обліку викликає неповне та несвоєчасне надходження звітних даних та іншої інформації. Проте, до нині ряд принципів питань, а саме, організації обліку виробничих запасів на складах залишаються дискусійними і потребують удосконалення на місцях в залежності від галузі виробництва та видів діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ НА ПРАТ «СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ВИРОБНИЧІЙ ФІРМІ «АГРОТОН»

3.1. Напрямки удосконалення обліку операцій із виробничими запасами на ПРАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»

В умовах активного розвитку економіки, діяльність кожного підприємства чи суб'єкта господарювання, обов'язково, повинна бути організованою у всіх її аспектах. Для досягнення позитивних економічних показників та максимізації прибутків, вагоме значення має створення належної системи управління виробництвом, ведення бухгалтерського обліку та створення умов для злагодженої співпраці кожного співробітника. Облік виробничих запасів є ключовою складовою частиною, яка забезпечуватиме інформацією для прийняття управлінських рішень та має вплив на загальний стан підприємства [35].

Малахова А.В. та Мартиненко О.В. [24] стверджують, що система управління запасами характеризується великою кількістю факторів, які впливають на її ефективність діяльності. Загальні вимоги, що висуваються до такої системи, залежать від цілей, які:

- орієнтовані на підприємство: швидкість отримання матеріалів, товарів та інформації;
- орієнтовані на ринок: відповідність управління ринковій стратегії; здатність до адаптації;
- пов'язані із системною інтеграцією: розподіл завдань управління за видами продукції; цілісна система персональної відповідальності за виконання замовлення;
- орієнтовані на виробничий потік: систематичність контролю в процесі управління у виробництві; узгодження окремих процесів управління.

Проблема доцільного споживання ресурсів (виробничих запасів) вимагає від управлінського персоналу розробки нових підходів, щодо організації, функціонування цього процесу та оперативного надання інформації про рух даного активу. Тож потрібна більш гнучка, пристосована до ринкових умов система, яка б стала підґрунтям для матеріального забезпечення [40].

Основні проблеми при організації та веденні обліку запасів Очеретько Л.М. [30] виділяє наступні:

- відсутність необхідних реквізитів в первинних документах з обліку запасів, що ставить під сумнів правдивість та достовірність інформації, яка в них відображена;
- порушення строків проведення інвентаризації, що ставить під сумнів факт наявності запасів на підприємстві;
- порушення норм списання запасів, що тягне за собою завищення витрат підприємства;
- порушення порядку відшкодування витрат та випадків крадіжок матеріально-відповідальними особами, що призводить до відображення неправильної суми витрат. На основі досліджень науковців можна визначити, що проблеми, які виникають у фінансовому обліку виробних запасів, на даний час, є актуальними та потребують удосконалення відповідно до галузевого напрямлення підприємства.

На сільськогосподарській фірмі, яка аналізується, визначено ряд напрямків удосконалення обліку операцій із виробничими запасами для підвищення його продуктивності (рис.3.1).

ПрАТ «Сільськогосподарська виробнича фірма «АГРОТОН» має ряд недоліків у веденні обліку та контролю операцій із виробничими запасами, що потребують свого удосконалення.

Напрямки удосконалення обліку операцій із виробничими запасами на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»

- раціональний та налагоджений складський облік виробничих запасів;
- застосування новітніх програм для ведення біхгалтерського і управлінського обліку. Використання електронного документообігу;
- складання бюджету виробничих запасів та встановлення норм їх використання.

Рис. 3.1. Напрямки удосконалення обліку операцій із виробничими запасами на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»

Джерело: авторська розробка.

Важливим напрямками, які потребують покращення є організація проведення оперативного і складського обліку, формування налагодженої системи документообігу під час реєстрації, оформлення і обробка первинної документації та розробка системи автоматизації обліково-аналітичних процедур в управлінні запасами. Формування єдиних форм документів і звітності, призначеної для подальшої електронної обробки. Покращення даних напрямків призведе до швидшого обігу документації та зменшення їх кількості, більшого контролю над операціями та пришвидшення прийняття управлінських рішень, підвищення продуктивності праці певних працівників на підприємстві, зокрема у складських приміщеннях та скорочення витрат на зберігання та утримання архівних приміщень.

3.2. Заходи удосконалення обліку операцій із виробничими запасами на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН»

Чітка та злагоджена організація ведення бухгалтерського обліку та управління операціями, пов'язаними з обігом виробничих запасів є запорукою ефективної діяльності сільськогосподарського підприємства. Від достовірності, об'єктивності, правдивості та повноти відображення господарських фактів,

пов'язаних із рухом виробничих запасів, залежить правдивість і неупередженість усіх суттєвих для користувачів показників. Контроль за використанням виробничих запасів дозволяє мінімізувати ризик банкрутства підприємства та підвищити ефективність обліку, контролю та політики управління виробничими запасами з метою збереження, стабілізації та підвищення ефективності роботи суб'єкта господарювання [42].

На досліджуваній ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН» в обліку виробничих запасів виявлені недоліки в автоматизації складського процесу. Програмне забезпечення на складах є простим диспетчером зберігання даних, та не має засобів розробки додатків. Для розв'язання даної проблеми було б доцільно використовувати на підприємстві програмне забезпечення «1С Бухгалтерія», версія 8.3 з конфігурацію «Сільське господарство», замість застарілої - «1С Бухгалтерія 7.7», що дозволить розширити функціональні можливості.

Так, для підвищення фінансово-економічного рівня підприємства слід спростити оформлення операцій по надходженню і використанню товарно-матеріальних цінностей. Передача матеріалів у виробництво, де це доцільно, може оформлятися на підставі встановленого ліміту безпосередньо в картках складського обліку матеріалів, передбачивши в них підпис особи, яка отримує цінності. Потрібно модернізувати і покращити методологію обліку, виходячи з вимог ринкової економіки. А саме, оцінку забезпечення сільськогосподарської фірми окремими видами виробничих запасів; оцінку рівня інтенсивності та ефективності використання виробничих запасів; визначення характеру складських запасів, оцінку руху та структури споживання матеріальних ресурсів, систематизувати чинники, які привели до відхилення фактичних показників використання виробничих запасів від планових (прогнозованих), за допомогою застосування у своїй роботі ПЕОМ, а також необхідно використовувати нові пакети прикладних програм, які зараз існують у великій кількості і асортименті. Доречним було б впровадження бюджету використання виробничих запасів, яке представлено у Додатку Ц.

На практиці в даній сільськогосподарській виробничій фірмі бухгалтерові, у кінці звітного періоду, необхідно займатися вибіркою даних, необхідних для складання податкової звітності, з Головної книги.

Поступовий перехід на Міжнародні стандарти складання фінансової звітності дочірніх підприємств, що знаходяться на території України, полегшить подальше спрощення та оперативність у створенні консолідованої звітності сільськогосподарських господарств. Виявлені розбіжності, невідповідність та вимоги до представлення і аналізу фінансових показників у звітності МСБО в порівнянні з Національними стандартами ускладнюють роботу персоналу. Виникають розбіжності та технічні помилки.

Також, потрібно звернути увагу на якість і періодичність проведення інвентаризацій, контрольних і вибіркового перевірок, які займають не останнє місце в цілості матеріалів на підприємстві. Очевидно, що рішення як організаційних, так і методичних питань повинне ґрунтуватися на використанні можливостей сучасних комп'ютерних технологій. При цьому найбільш ефективною є організація рішення таких задач в комплексній системі управління підприємством.

Висновки за розділом 3

Запорукою постійного та прибуткового виробництва є правильна організація зберігання і використання виробничих запасів. Їх раціональне використання призводить до зниження собівартості виготовленої продукції, а отже, і ціни, що вплине на збільшення прибутку підприємства. Важливим є те, що запаси обслуговують сферу виробництва і є його матеріальною основою.

Для покращення ведення бухгалтерського обліку запропонована комп'ютеризація складського обліку та використання покращеного програмного забезпечення, а саме, програми «1С: Бухгалтерія» версія 8.3. Організація автоматизованого складського обліку з управління виробничими запасами дозволить розв'язати такі задачі обліку:

– контроль за виконанням договірних зобов'язань за кожним постачальником;

– відхилення фактичних виробничих запасів від нормативних;

– спостереження за рухом виробничих запасів за місцями зберігання і споживання. Для покращення управлінського обліку необхідно використовувати спеціалізовані програми, які автоматично пов'язані з іншим програмним забезпеченням, що надає інформацію про стан підприємства. Замість примітивної, програми Microsoft Excel, ПрАТ «АГРОТОН», необхідно впровадити, як альтернативу, програму «Керівник 8» на базі платформи 1С. Підприємство. Також, у цілях заощадження та раціонального використання застосувати розроблений бюджет виробничих запасів на 2021 рік.

Для підвищення ефективності використання виробничих запасів пропонується покращити:

– оцінку забезпечення сільськогосподарських підприємств окремими видами виробничих запасів;

– оцінку рівня інтенсивності та ефективності використання виробничих запасів;

– оцінку руху та структури споживання матеріальних ресурсів під час виробництва;

– систематизувати чинники, які привели до відхилення фактичних показників використання виробничих запасів від планових (прогнозованих).

Встановлено, що підприємство потребує підвищення якості та періодичності проведення інвентаризацій, контрольних і вибіркового перевірок, які займають не останнє місце в цілісності матеріалів на підприємстві. Очевидно, що рішення як організаційних, так і методичних питань повинне ґрунтуватися на використанні можливостей сучасних комп'ютерних технологій..

ВИСНОВКИ

Ефективне ведення господарської діяльності залежить від багатьох факторів, одним із них є наявність достатньої кількості виробничих запасів. Вони займають значну частку в структурі витрат та у складі майна підприємства, приймаючи безпосередню участь у процесі виробничої діяльності. Метою діяльності будь-якого підприємства є максимальне отримання прибутку, що можна реалізувати за допомогою правильної оцінки та раціонального використання даного виду активів.

Запорукою постійного та прибуткового виробництва є правильна організація зберігання і використання виробничих запасів. Їх раціональне використання призводить до зниження собівартості виготовленої продукції, а отже, і ціни, що вплине на збільшення прибутку підприємства. Важливим є те, що запаси обслуговують сферу виробництва і є його матеріальною основою.

Науковці у своїх працях по різному висвітлюють визначення поняття економічної сутності виробничих запасів, це свідчить про необхідність подальшої праці удосконалення фінансового обліку.

Оптимальний розмір запасів забезпечує безперервність виробничої діяльності та уникнення низки ризиків, пов'язаних з їх відсутністю. Класифікувати запаси можна за численними ознаками, однак узагальнено сформована класифікація дає уявлення про основні види запасів. Деякі вчені визначають «виробничі запаси» як «матеріальні ресурси», спираючись на Міжнародні стандарти ведення бухгалтерського обліку, в які не входять МШП та незавершене виробництво. Інші – схиляються до визначення, що наведене у Національних стандартах. Така відмінність свідчить про те, що розкриття суті будь-якої економічної категорії залежить від обраного підходу до її визначення. Тож, у випускній кваліфікаційній роботі було запропоновано визначення поняття виробничих запасів на сільськогосподарському підприємстві.

Правильний вибір методу оцінки виробничих запасів залежить від характеристик, якими повинна володіти облікова інформація, і від основних

завдань, задля розв'язання яких фактично складається фінансова звітність, отже від конкретних потреб внутрішніх.

На основі опрацьованих нормативних джерел та наукової літератури визначено, що до сьогодні існує ряд невирішених та дискусійних питань щодо обліку операцій з виробничими запасами, які залишаються актуальними для більшості підприємств і потребують подальших досліджень. Провівши аналіз документів, щодо регулювання обліку операцій із виробничими запасами, відмічені спільні й відмінні риси між НПСБО та МСБО. Визначено важливість переходу вітчизняних підприємств на облік за міжнародними стандартами для залучення іноземних інвесторів.

В роботі проведення практичних досліджень з питань обліку операцій із виробничими запасами був здійснений на базі ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН». Представлено облік при надходженні та вибутті запасів, відповідно до розробленого плану рахунків підприємства та відображення у звітності, а саме, в Балансі (Звіті про фінансовий результат). Відповідно до облікової політики ПрАТ «Сільськогосподарська виробнича фірма «АГРОТОН» складає фінансову звітність відповідно до НП(С)БО. На дату консолідації здійснює трансформацію фінансової звітності, яка буда складена за національними стандартами відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Для полегшення облікового процесу запропоновано застосувати програмне забезпечення «1С: Бухгалтерія» версія 8.3.

Дослідивши основні показники ефективності використання запасів у господарській діяльності ПрАТ «Сільськогосподарської виробничої фірми «АГРОТОН» виявлено, що підприємство є ліквідним та платоспроможним. Зростання показників ліквідності в межах норми, свідчить про стабільне фінансове становище підприємства.

Податковий облік на підприємстві здійснюється відповідно до Податкового Кодексу України з урахуванням міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Витрати на податки включають

податки, розраховані у відповідності до діючого податкового законодавства України, які відображені у Декларації з податку на додану вартість та додатках.

Враховуючи економічне положення України на ПрАТ «Сільськогосподарській виробничій фірмі «АГРОТОН» важливим фактором, є налагоджена та якісна організація управлінського обліку, яка полягає у впровадженні раціонального використання та скорочення витрат на утримання і мінімізацію браку виробничих запасів. Для вирішення цього питання було розроблено бюджет виробничих запасів, який допоможе координувати різні види діяльності підприємства, контролювати і оцінювати ефективність роботи та корегувати подальшу діяльність господарства. Запропоновано використання програми «Керівник 8» на базі платформи 1С. Підприємство, яке надасть можливість автоматизувати процеси складання управлінської звітності та оперативного реагування для прийняття вірного рішення.

В результаті проведеного дослідження ми підтвердили гіпотезу про те, що удосконалення обліку операцій із виробничими запасами буде сприяти формуванню більш доречної, релевантної та достовірної інформації для прийняття продуктивних рішень, які повинні ґрунтуватися на використанні можливостей сучасних комп'ютерних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багрій К. Л. Особливості аналізу ефективності використання матеріальних запасів підприємства / К. Л. Багрій // Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Вип. 7(25): Ч. 1. – Луцьк, 2010. – С. 50–58.
2. Бансал А, Кумар М. Теорії та практики обліку запасів/ пер. з англ. Міжнародний журнал досліджень в галузі ІТ та менеджменту (IJRIM). - Вип. 6, випуск 9, вересень - 2016, с. 81 ~ 89 https://www.researchgate.net/profile/Atul_Bansal8/publication/340681954_2016_Inventory_Accounting_Sept-4040-2/links/5e98d22e92851c2f52a9e121/2016-Inventory-Accounting-Sept-4040-2.pdf
3. Бержанір І.А. Проблеми та напрямки вдосконалення обліку виробничих запасів на підприємствах України[Текст]/ І.А. Бержанір, Т.А. Демченко, А.А. Кістол// Економічний простір. - 2016.-№107. - С.63-65.
4. Бойдай Хазар, Х. (2020). Застосування МСБО 2 запаси в обліковій практиці. Дослідження бізнесу та менеджменту: Міжнародний журнал, 8 (2). 2414-2430. <https://doi.org/10.15295/bmij.v8i2.1496>.
5. Бондаренко О. М., Титаренко А. Д. Економічна сутність та класифікація запасів: обліковий та управлінський аспекти. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 2. С. 63–67.
6. Бурдейна Л. В. Теоретичні основи аналізу забезпечення та ефективного використання виробничих запасів на підприємствах / Л.В. Бурдейна // Наук. журнал —Молодий вчений.- 2015.- № 3. - С. 39-42.
7. Васільєва Л.М. Сучасні проблеми та напрямки вдосконалення організації та ведення обліку виробничих запасів на підприємстві / Л.М. Васільєва, А.І. Соколенко// Молодий вчений.- 2017.- № 4(44). - С. 623-625.
8. Волошина С. В. Економічний механізм управління ефективністю використання матеріальних ресурсів підприємства / С. В. Волошина // Економіка і суспільство. – 2016. – № 3. – С. 159–164.

9. Гамова О. В., Феофанов Л. К., Ракитянська Ю. В. Шляхи вдосконалення обліку та аудиту виробничих запасів на складах ПрАТ "Дніпроспецсталь". Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 3. С. 57–62.
10. Герасименко М. В. Шляхи вдосконалення контролю виробничих запасів на основі автоматизації бухгалтерського облік [Електронний ресурс] / М. В. Герасименко // Економіка – Бухгалтерський облік і аудит. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.sworld.com.ua/konferu5/34.pdf>.
11. Герасимчук З. В. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / З. В. Герасимчук, І. М. Вахович. – Луцьк: Надстир'я, 2004. – 520 с.
12. Голов С.Ф. Справедлива вартість та їх місце в сфері оцінок бухгалтерського обліку/С.Ф. Голов//Бухгалтерський облік і аудит. -2007. -№4. - С. 3-18.
13. Демір, С. (2019). Вимірювання інвентарних запасів в області МСБО 2 та ІФРС для середніх і великих підприємств. Оцінка запасів у межах сфери дії Положень TMS 2 та BOB1 FRS. У: Університет Мальтепе, Матеріали Міжнародного конгресу з бізнесу та маркетингу. Стамбул, Туреччина, 13 - 14 червня 2019 р. Стамбул: Університет Мальтепе.
14. Демченко Т. А., Чвертко Л.А. Проблеми обліку виробничих запасів та напрями його вдосконалення на підприємстві /Т. Демченко, Л.Чвертко// Науковий журнал «Економічні горизонти». - 2017. - № 1(2). С. 48–56.
15. Демчук Ю.В. Використання ABC та XYZ-методів при проведенні аналізу запасів підприємства//Ю.В. Демчук/ - Студентський вісник НУВГП, 2017 - – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6535/>
16. Джеймс Х., Роберт Н. Облік міжнародних відмінностей у вимірі запасів сировини та незавершеного виробництва / Chemotech International, Inc. Питання освіти в галузі бухгалтерського обліку. – 2020. № 35 (3): 57–67.
17. Дмитренко А.В. Економічна сутність поняття виробничі запаси / А.В Дмитренко, І.В. Балабась // Економіка і регіон. – 2016. – №2. – С. 149–152.
18. Дунаєва М.В. Особливості відображення запасів у фінансовій звітності за МСФЗ та НП(С)БО [Електронний ресурс] / М.В. Дунаєва // УжНУ «Говерла». –

2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://uzhnu-koa.16mb.com/wp-content/uploads/2017/02/>.
19. Єрмоленко, Г. С. Організація обліку виробничих запасів, недоліки обліку та шляхи його удосконалення / Г.С. Єрмоленко, Б.О. Шумляєв // Зб. наук. пр. Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту. – 2012. – № 3. – С. 29–34.
20. Кащена Н. Б. Удосконалення методики аналізу виробничих запасів підприємства / Н. Б. Кащена, О. В. Цуконова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2011. – № 2. – С. 128–135.
21. Кузьменко О.М. Сутність виробничих запасів та їх класифікація / О. М. Кузьменко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal
22. Ловска І.Д. Нормативне регулювання бухгалтерського обліку виробничих запасів спиртової промисловості / І.Д. Ловска // Вісник ЖДТУ. - 2013. - № 1. - С.12.
23. Лопатіна В.В. Економічна сутність виробничих запасів / В. В. Лопатіна // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Серія : Економіка. - 2012. - Т. 189. - № 177. - С. 67-71.
24. Малахова А.В. Проблеми обліку запасів і оптимізація обліково-аналітичних процедур в управлінні підприємствами [Електронний ресурс] / А. В. Малахова, О. В. Мартиненко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 10. – С. 920–923.
25. Матрос О.М. Виробничі запаси підприємства в контексті управлінського обліку/ О.М. Матрос // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. - 2017.- № 3.- С. 339-343.
26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 "Запаси" [Електронний ресурс]: затверджено Комітетом з міжнародних бухгалтерських стандартів від 01.01.2005. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show /929_021

27. Новодворский В.Д. Бухгалтерский учет производственных ресурсов (Вопросы теории и практики) / В.Д. Новодворский. – М. : Финансы и статистика, 1989. – 284 с.
28. Одношевна О.О. Практичні аспекти та шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів / О.О. Одношевна // Науковий вісник ужгородського національного університету. – 2016. – № 6. – Ч. 2. – С. 146–148.
29. Осадча, Г. Г. Методологічні підходи управління виробничими запасами / Г. Г. Осадча, І. С. Щербатюк // Інфраструктура ринку. Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. – 2018. – Вип. 19. – С. 541–547.
30. Очеретько, Л. М. Удосконалення програми проведення внутрішнього аудиту виробничих запасів на підприємстві / Л.М. Очеретько, А.В. Федоряк // Сталій розвиток економіки. – 2013. – № 2. – С. 233–239.
31. Податковий кодекс України. поточна редакція — Редакція від 14.10.2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
32. Подолянчук О.А. Виробничі запаси: економічна сутність та облік/ О.А. Подолянчук //Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – 2018. №5.- С. 88-99
33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства України від 20.10.1999 № 246. — Режим доступу: www.minfin.gov.ua
34. Польова Т.В. Оцінка ефективності використання виробничих запасів як підґрунтя для прийняття зважених управлінських рішень/ Т. В Польова, А.С. Рєзнік // Науковий вісник Мукачівського державного університету. - 2017.- № 2.- С. 106-112.
35. Принада І.В. Сучасні проблеми обліку виробничих запасів на підприємстві / І.В. Принада, О.Д. Назарчук // Наука й економіка. - 2014. - № 3 (35). - С. 64-67.
36. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999р. № 996-XIV // ВВР України. – 1999. – № 40.

37. Роева О.С. Проблеми питання оцінки та контролю виробничих запасів / О.С. Роева // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2017. - №31. - С. 224-229.
38. Роева О.С. Проблемні питання визначення економічної сутності виробничих запасів [Текст] / О.С. Роева // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : О.В. Ярошук (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка». 2017. – Т 27. – № 1. - С. 226
39. Роева О.С. Розвиток підходів до класифікації виробничих запасів на підприємствах гірничо-металургійного комплексу України / О. С. Роева // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки : зб. наук. пр. - Кіровоград : КНТУ.- 2016. - № 29. - С. 163-169.
40. Сиротенко Н.А. Запаси – об’єкт обліку та контролю: сучасний стан та напрями вдосконалення / Н. А. Сиротенко // Вісник соціально-економічних досліджень : [зб. наук. пр.] Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса. 2009. – №. 36. – С. 160–165.
41. Сідоренко Р.В. Оподаткування діяльності сільськогосподарських підприємств: сучасний стан та перспективи розвитку / Р.В. Сідоренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bses.in.ua/journals/2016/12-2_2016/34.pdf
42. Смалій Ю. О., Бенчак В. І., Польова Т. В. Удосконалення обліку та контролю наявності та руху виробничих запасів на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7360> (дата звернення: 26.10.2020). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.10.175
43. Снісаренко Д.Я. / Напрями удосконалення обліку та контролю Виробничих запасів на підприємстві [Електронний ресурс] / Д.Я. Снісаренко // – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://uzhnu-koa.16mb.com/wp-content/uploads/2017/02/>.

44. Степаненко О. І. Побудова процесу документування виробничих запасів: організаційний аспект/ О. І. Степаненко // Науковий погляд: економіка та управління, 2019. - № 1 (63). – С. 229 - 239
45. Теорія бухгалтерського обліку : підручник для студ. вищ. навч. закл. / М.В. Кужельний, В. Г. Лінник. – К. : КНЕУ, 2006. – 576 с.
46. Трусов А.Д. Калькулирование себестоимости продукции комплектующих производств [Текст] /А. Д. Трусов. – Москва: Финансы и статистика, 1983. – 213 с.
47. Федченко Т. В. Теоретичні аспекти аналізу виробничих запасів підприємства / Т. В.Федченко, М. С. Махов [Електронний ресурс] // Перспективные инновации в науке, образовании, производстве и транспорте 2011. Сборник научных трудов SWorld. Материалы международной научнопрактической интернет конференции (19 по 30 июня 2012 г.). – Выпуск 2. Том 19. – Одесса: КУПРИЕНКО, 2012. – 107 с. Режим доступа: <http://sworld.com.ua/konfer27/100.pdf>
48. Фінансовий облік : підруч. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін. – 4-те вид. доп. і перероб. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017. – 451 с.
49. Хомка В. М, Вакулюк С. А.Удосконалення нормативного регулювання внутрішнього контролю виробничих запасів// В. М. Хомка, С.А. Вакулюк Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернетконференції, 19-21 березня 2019 р. Ч. 1. – Львів: ЛНАУ, 2019. – С.316- 318.
50. Цибулько А.О., Гевлич Л.Л. Проблеми оцінки в рамках управління виробничими запасами вітчизняних підприємств// А. О. Цибулько, Л. Л. Гевлич. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. – 2020р. Том 1, № 12. С. 260-264.
51. Шендригоренко М.Т. Облік виробничих запасів: актуальні питання та напрямки їх вирішення / М. Т. Шендригоренко // Вісник Криворізького економічного інституту КНУ. - 2013. - № 2. - С. 102-106. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkei_2013_2_21

52. Шмиголь Н. М. Роль та місце аналізу виробничих запасів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства / Н. М. Шмиголь, А. А. Атонюк, А. А. Нестеренко // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. - 2015. - № 5. - С. 102-106
53. Cahyaningtyas K. Duality in small and medium enterprise accounting practices. // [Electronic resource]. - Journal of Innovation in Business and Economics (JIBE). - Vol. 01 No. 02 December 2017. Mode of access: <http://ejournal.umm.ac.id/index.php/jibe/article/view/3568/pdf>
54. Yashina O. Inventory Accounting System Using System Engineering Methods / O. Yashina // III Annual International Conference "Systems Engineering" (Ekaterinburg, Russia, 11-13 December, 2019). – Dubai : Knowledge E, 2020. – KnE Engineering, 5 (3). – pp. 198-202. – DOI 10.18502/keg.v5i3.6782
55. Richard A., Mendoza A. Accounting for inventory data and methodological choice uncertainty in a comparative life cycle assessment: the case of integrated multi-trophic aquaculture in an offshore Mediterranean enterprise.// [Electronic resource]. - The International Journal of Life Cycle Assessment. Mode of access: file:///C:/Users/a.mamonova/Downloads/MendozaBeltran2018_Article_AccountingForInventoryDataAndM.pdf

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Розкриття понять економічної сутності виробничих запасів різними науковцями

Автор	Визначення терміну виробничі запаси
1	2
Бабіч В.В., Сагова С. В.	- це сировина, матеріали, комплектуючі вироби, паливо тощо, з яких або за допомогою котрих виготовляється продукція, виконуються роботи, надаються послуги, тобто предмети праці, необхідні для здійснення процесу виробництва та іншої господарської діяльності
Балабанова Л. В.	- відносяться засоби виробництва, які надійшли на підприємство і ще не використовуються у виробничому процесі, їх обсяг створюється у таких розмірах, які б забезпечували рівномірну, безперебійну роботу підприємства.
Бутинець Ф. Ф.	- це активи, які використовуються для подальшого продажу, споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством
Гаценко О. П	- це засоби виробництва, які знаходяться на складах суб'єктів господарювання та потрібні для забезпечення безперервного виробничого процесу. Це лише ті предмети праці, які ще не беруть участь у процесі виробництва і зберігають свою натурально-речову форму
Грабова Н. М.	- це складова матеріальних запасів підприємства, а не всі матеріальні запаси.
Дмитренко А.В. та Балабась І.В.	- це сукупність предметів праці, які знаходяться на підприємстві у вигляді складських запасів основних та допоміжних матеріалів, а також палива, запасних частин, зворотних відходів, тари та інших матеріалів, які призначені для використання як у виробничому процесі, так і для будь-яких інших потреб підприємства за умови їх повного споживання в одному операційному циклі.
Кужельний М. В.	- розглядає мінімальний запас предметів праці, необхідний для виробничого процесу, таким чином, не розкриває економічну природу виробничих запасів
Лопатіна В. В	- це сукупність предметів праці, які знаходяться на підприємстві у вигляді складських запасів основних та допоміжних матеріалів, а також палива, запасних частин, зворотних відходів, тари та інших матеріалів, які призначені для використання як у виробничому процесі так і для будь-яких інших потреб підприємства за умови їх повного споживання у одному операційному циклі.

Продовження дод. А

Продовження таблиці А.1

1	2
Росва О.С.	- визнаються активом, якщо у майбутньому очікується отримання економічної вигоди у вигляді грошових коштів, від їх використання протягом одного операційного циклу, тобто проміжку часу між споживанням, виробництвом та отриманням грошових коштів з прибутком (економічної вигоди) від реалізації готової продукції
Шендригоренко М. Т.	- це частина матеріальних ресурсів підприємства, які є сукупністю предметів праці й перебувають на підприємстві у вигляді сировини, матеріалів, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих деталей, палива, тари і тарних матеріалів, будівельних матеріалів, запасних частин та інших матеріалів, що складають матеріальну основу продукції підприємства, надають їй якісних властивостей, беруть участь у виробництві протягом одного операційного циклу і повністю переносять свою вартість на вартість готової продукції

Джерело: авторська розробка.

Закінчення дод. А

Таблиця А.2

Визначення терміна «виробничі запаси» в економічній літературі

Автор	Активи	Засоби	Оборотні засоби	Предмети праці	Матеріальні	Матеріали	Виробничі запаси	Споживаються в операційному циклі	Призначені для виробництва продукції або подальшого
Багрій П. І.		+			+				
Бородкин А. С.			+	+	+			+	
Безруких П. С.				+	+	+		+	
Бутинець Ф. Ф.	+			+			+	+	+
Велш Г. А.		+						+	+
Верхоглядова Н. І.					+			+	+
Грабова Н. М	+			+		+	+	+	+
Коваленко А. М.	+		+					+	
Ліберман Л. В.				+		+		+	
Новодворський В. Д.			+	+	+				+
Сопко В. В.			+			+	+		
Петрова В. І.			+	+		+	+	+	

Джерело: розроблено на основі [24].

Додаток Б

Таблиця Б.1

Класифікація виробничих запасів

№ п/п	Класифікаційні групи запасів	Вид запасів	Характеристика
1	2	3	4
1.	За призначенням і причинами утворення	Постійні	Частина виробничих запасів, що забезпечують безперервність виробничого процесу між двома черговими поставками
		Сезонні	Виробничі запаси, що утворюються при сезонному виробництві продукції чи під час сезонного транспортування
2.	За місцем знаходження	Складське	Виробничі запаси, що знаходяться на складах підприємства
		У виробництві	Що знаходяться у процесі обробки
3.	За рівнем наявності на підприємств	Нормативні	Виробничі записи, що відповідають запланованим обсягам виробничих запасів, необхідних для забезпечення безперебійної роботи підприємства
		Понаднормові	Що перевищують їх нормативну кількість
4.	Відносно до балансу	Балансові	Запаси, що є власністю підприємства і відображаються в балансі.
		Позабалансові	Запаси, що не належать підприємству, і знаходяться у нього через певні обставини.
5.	За походженням	Первинні	Запаси, що надійшли на підприємство від інших підприємств і не підлягають обробці
		Вторинні	Матеріали та вироби, що можуть застосовуватися вдруге у виробництві
6.	За складом і структурою	Виробничі запаси	Запаси сировини, основних і допоміжних матеріалів, напівфабрикатів власного виробництва, купівельних напівфабрикатів, комплектуючих виробів, палива, запчастин, тари і тарних матеріалів, МШП
		Запаси незавершеного виробництва	Частина продукції, що не пройшла всіх стадій обробки та не прийнята відділом технічного контролю (ВТК)
		Запаси готової продукції	Продукція, виробництво якої завершене, що прийнята ВТК і знаходиться на складі
		Товарні запаси	Товари, що знаходяться, у сфері обігу, а також продукція, що знаходиться в дорозі.

Закінчення дод. Б

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
7.	За ступенем ліквідності	Ліквідні	Виробничі та товарні запаси, що легко перетворюються на грошові кошти у короткий термін та без значний втрат
		Неліквідні	Виробничі та товарні запаси, які неможливо легко перетворити на грошові кошти у короткий термін та без значний втрат.
8.	За обсягом	Вільні	Запаси, що надходять у надлишку на підприємство
		Обмежені	Запаси, що знаходяться в обмеженій кількості на підприємстві

Джерело: розроблено на основі [22].

Додаток В

Таблиця В.1

Оцінка запасів під час надходження

П(С)БО 9 «Запаси»	МСБО 2 «Запаси»
Собівартість формують	
1. У разі придбання у постачальника: суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику, за винятком непрямих податків; та інші витрати	1. Витрати на придбання: ціна придбання; мита та інші податки; витрати на транспортування; вартість робіт із навантаження та розвантаження та інші витрати
2. У разі виготовлення власними силами: витрати, що утворюють виробничу собівартість, визначену за П(С)БО № 16 «Витрати»	2. Витрати на переробку: витрати, безпосередньо пов'язані з одиницею виробництва
3. У разі внесення до статутного капіталу: справедлива вартість, погоджена із засновниками підприємства	3. Інші витрати, якщо вони мали місце в процесі доставки до їх теперішнього місця розпакування та приведення до теперішнього стану
4. У разі безоплатного отримання: справедлива вартість	
5. У разі отримання в результаті обміну на подібні активи: балансова вартість переданих запасів	
6. У разі отримання в результаті обміну на неподібні активи: справедлива вартість отриманих запасів	

Джерело: розроблено на основі [26,33]

Додаток Д
Таблиця Д.1

Оцінка запасів під час вибуття

П(С)БО 9 «Запаси»	МСБО 2 «Запаси»
• Середньозважена собівартість	• Середньозважена собівартість
• Собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО)	• Собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО)
• Нормативні затрати	• Нормативні затрати
• Ціни продажів	• Ціни продажів

Джерело: розроблено на основі [26,33]

Таблиця Д.2

Характеристика методів оцінки вибуття запасів

№	Назва методу вибуття запасів	Характеристика
1	2	3
1	Ідентифікована собівартість відповідної одиниці запасів	Для запасів, які відпускаються та послуг, що виконуються для спеціальних замовлень і проектів, також для запасів, які не змінюють одне одного
2	Середньозваже на собівартість	Оцінка проводиться по кожній одиниці запасів діленням сумарної вартості залишку таких запасів на початок звітного місяця і вартості одержаних у звітному місяці запасів на сумарну кількість запасів на початок звітного місяця і одержаних у звітному місяці запасів. Оцінка кожної операції з вибуття запасів може здійснюватися діленням сумарної вартості таких запасів на дату операції на сумарну кількість запасів на дату операції
3	ФІФО	Оцінка базується на припущенні, що запаси використовуються в тій послідовності, в якій вони надходили на підприємство, тобто запаси, які першими відпускаються у виробництво, оцінюються за собівартістю перших за часом надходження запасів
4	Нормативні затрати	Оцінка полягає у застосуванні норм витрат на одиницю продукції(робіт, послуг), які встановлені підприємством з урахуванням нормальних рівнів використання запасів, праці, виробничих потужностей і діючих цін. Для забезпечення максимального наближення нормативних затрат до фактичних норм затрат і ціни повинні регулярно у нормативній базі перевірятися. Оцінка продукції за нормативними затратами коригується до фактичної виробничої собівартості.

Закінчення дод. Д

Продовження таблиці Д.2

1	2	3
5	Ціна продажу	<p>Оцінка заснована на застосуванні підприємством роздрібною торгівлі середнього проценту торговельної націнки товарів. Метод можуть застосовувати підприємства, які мають значну номенклатуру товарів з приблизно однаковим рівнем торговельної націнки.</p> <p>Собівартість реалізованих товарів = Продажна (роздрібна) вартість реалізованих товарів - Сума торговельної націнки на реалізовані товари.</p> <p>Сума торговельної націнки на реалізовані товари = Продажна (роздрібна) вартість реалізованих * Середній відсоток торговельної націнки.</p> <p>Середній відсоток торговельної націнки =</p> $= \frac{\text{Залишок торговельних націнок на початок звітного місяця} + \text{Торгова націнка у продажній вартості одержаних у звітному місяці товарів}}{\text{Продажна (роздрібна) вартість залишку товарів на початок звітного місяця} + \text{Продажна (роздрібна) вартість одержаних у звітному місяці товарів}}$

Джерело: розроблено на основі [26,33]

Нормативні документи

№ з/п	Нормативний документ	Питання, що розкривають бухгалтерський облік виробничих запасів
1	2	3
1.	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси»	Встановлює особливості визнання та оцінки виробничих запасів при їх надходженні та використанні для підприємств України, які використовують міжнародні стандарти для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності
2.	Податковий кодекс України	Визначає порядок оподаткування податком на додану вартість виробничих запасів при їх придбанні та реалізації, порядок оцінки виробничих запасів при вибутті та встановлює обмеження щодо включення вартості виробничих запасів до витрат при розрахунку бази оподаткування податком на прибуток
3.	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, в т.ч. щодо виробничих запасів, порядок оформлення первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку, обов'язки підприємств в проведенні інвентаризації, зокрема в частині відображення залишків виробничих запасів на дату складання балансу
4.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів, в тому числі при формуванні інформації про виробничі запаси
5.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»	Визначає методологічні засади формування в обліку інформації про виробничі запаси, регулює їх порядок оцінки і обліку на підприємстві та розкриття інформації в фінансовій звітності, регулює порядок здійснення операцій, пов'язаних із рухом виробничих запасів
6.	Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку»	Визначає основні рахунки та субрахунки для систематизації інформації про виробничі запаси, а також регулює порядок їх використання при здійсненні операцій з ними
7.	Порядок проведення дооцінки залишків товарно-матеріальних цінностей	Регулює порядок проведення дооцінки залишків матеріальних цінностей, в тому числі виробничих запасів

Закінчення дод. Ж
Продовження таблиці Ж.1

1	2	3
8	Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинних документів з обліку сировини і матеріалів»	Визначає перелік та форми типових первинних документів, які можуть використовуватися підприємствами при обліку виробничих запасів, а також зазначає порядок їх заповнення з урахуванням обов'язкових реквізитів, що висуваються до документів
9	Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей	Визначає механізм визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, в тому числі виробничих запасів
10	Методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку	Надає методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку для відображення та систематизації інформації про виробничі запаси
11	Положення про облікову політику	Встановлює особливості бухгалтерського обліку виробничих запасів індивідуально на окремому підприємстві, визначення первісної вартості виробничих запасів, перелік однорідних груп виробничих запасів, порядок включення до витрат підприємства витрат на зберігання виробничих запасів, обраний метод списання запасів тощо

Джерело: авторська розробка

Порівняльна характеристика П(С)БО 9 «Запаси» і МСБО 2 «Запаси»

Склад активів, які визначаються стандартами як «Запаси»	
П(С)БО 9 «Запаси»	МСБО 2 «Запаси»
<ul style="list-style-type: none"> • Сировина і матеріали 	<ul style="list-style-type: none"> • Основні та допоміжні матеріали (Basic and auxiliary materials)
<ul style="list-style-type: none"> • Незавершене виробництво 	<ul style="list-style-type: none"> • Незавершене виробництво (Work in progress)
<ul style="list-style-type: none"> • Готова продукція 	<ul style="list-style-type: none"> • Готова продукція (Finished goods)
<ul style="list-style-type: none"> • Товари 	<ul style="list-style-type: none"> • Товари (Merchandise)
<ul style="list-style-type: none"> • Малоцінні та швидкозношувані предмети 	
<ul style="list-style-type: none"> • Поточні біологічні активи та сільськогосподарська продукція 	
Склад витрат, які не включаються до собівартості запасів	
Понаднормові витрати і нестача запасів	Понаднормативні суми відходів матеріалів, оплата праці або інші виробничі витрати
<ul style="list-style-type: none"> • Відсотки за користування позиками; витрати на збут 	<ul style="list-style-type: none"> • Витрати на зберігання, крім тих витрат, які зумовлені виробничим процесом і є необхідними для наступного етапу виробництва
<ul style="list-style-type: none"> • Загальногосподарські та інші витрати. 	<ul style="list-style-type: none"> • Адміністративні накладні витрати, не пов'язані з доставкою запасів до їх теперішнього місця розташування та приведення у теперішній стан
	<ul style="list-style-type: none"> • Витрати на продаж
Розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності	
<ul style="list-style-type: none"> • Балансова вартість запасів, переданих на переробку, на комісію, в заставу; • Сума збільшення чистої вартості реалізації, за якою проведена. 	<ul style="list-style-type: none"> • Сума будь-якого сторнування, будь-якого часткового списання, яка визначається як дохід певного періоду.

Джерело: розроблено на основі [26,33]

Огляд спеціальної літератури з обліку виробничих запасів

	Джерело	Проблемні питання, що розкриті в статті (монографії, тезах тощо) та стосуються окремих аспектів теми випускної кваліфікаційної роботи
1	2	3
1	Бержанір І.А., [3].	Проаналізовано основні проблеми, що виникають в процесі організації та ведення обліку виробничих запасів, а також обґрунтування пропозицій щодо удосконалення системи управління ними на підприємстві. Обґрунтування методичних підходів до організації обліку виробничих запасів, що включають вибір методу їх оцінки і дозволяють своєчасно виявити необхідність зміни пріоритетів в управлінні ними.
2	Бондаренко О. М., Тітаренко А. Д. [5].	Дослідження сутності запасів як економічної категорії та їх класифікації в бухгалтерському обліку. Порівняно національні та міжнародні стандарти ведення бухгалтерського обліку.
3	Бурдейна Л.В., [6].	У статті обґрунтовано підходи до аналізу забезпечення та ефективного використання виробничих запасів на підприємстві. Показано, що для ефективної діяльності підприємства загальним орієнтиром є мінімізація виробничих запасів в припустимих межах, яка зумовлює прискорення обороту виробничих запасів та підвищення конкурентоспроможності продукції, що виробляється. Доведено, що необхідною умовою організації виробничого процесу підприємств є забезпечення його виробничими запасами.
4	Васільєва Л.М., Соколенко А.І, Демченко Т. А., [7,14].	Досліджено сучасні проблеми обліку виробничих запасів та висунуто пропозицій щодо їх усунення. Розглянуто ведення первинного обліку виробничих запасів, виявлено недоліки та запропоновано шляхи їх усунення. Проаналізовано основні проблеми, пов'язані з організацією та веденням обліку виробничих запасів на підприємствах, та запропоновано напрямки їх удосконалення
5	Гамова О. В., Феофанов Л. К [9].	Розроблено науково обґрунтовані шляхи и вдосконалення обліку та аудиту виробничих запасів на складі підприємства

Продовження дод. Л
Продовження таблиці Л.1

1	2	3
6	Герасименко М.В., [10].	Розглянуто питання вдосконалення обліку виробничих запасів.
7	Дунаєва М.В., [18].	Проаналізовані підходи щодо відображення виробничих запасів у фінансовій звітності.
8	Матрос О.М., [25].	Забезпечення підприємства у потрібній кількості виробничими запасами та аналіз виявлення найефективнішого методу списання, який в подальшому принесе економічну вигоду
9	Одношевна О.О., Ловська І.Д. [28,23].	Досліджує практичні аспекти та шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів. Виокремлення сучасної проблематики їх виробничого процесу автором зазначено низку оптимізаційних шляхів для вдосконалення обліку виробничих запасів.
10	Польова Т.В, Резнік А.С., Єрмоленко, Г. С. [34,19].	Досліджено аналіз і оцінку ефективності використання виробничих запасів на ПАТ «Старобільський молокозавод» та розроблено рекомендації щодо поліпшення результативності їх застосування у виробництві.
11	Росєва О.С., [37].	Досліджено питання оцінки виробничих запасів, проблемні питання, що виникають у системі внутрішнього контролю операцій з наявності та руху виробничих запасів. Запропоновано низку заходів, що сприятимуть підвищенню ефективності обліково-контрольної системи в цілому. Для вдосконалення документообігу запропоновано впровадження новітніх інформаційних програм.
12	Росєва, О. С., [38].	Досліджено сутність виробничих запасів з логістичної та економічної точки зору. Запропоновано уточнення критеріїв віднесення ресурсів до складу виробничих запасів та визнання їх активами підприємства.
13	Степаненко О. І. [44].	Обґрунтовано доцільність, напрями та перспективи вдосконалення інформаційного забезпечення обліку виробничих запасів, визначено основні етапи руху облікової інформації, побудовано модель її формування. Запропоновано альтернативний підхід до побудови складського обліку виробничих запасів в умовах електронного документообігу. Розроблено нові первинні документи, розкрито їх призначення, визначено оптимальну облікову інформацію, яка підлягає документуванню, доведено доцільність їх використання у практичній діяльності підприємств.

Продовження дод. Л
Продовження таблиці Л.1

1	2	3
14	Снісаренко Д. Я., Кулик Ю.М., [43].	Для вдосконалення організації обліку та управління виробничими запасами на підприємствах були розроблені шляхи удосконалення.
15	Цибулько А. О., Гевлич Л. Л. [50].	Досліджен ідентифікація проблем оцінки виробничих запасів на вітчизняних підприємствах з точки зору пошуку шляхів їх розв'язання. У дослідженні ідентифіковані проблеми оцінки виробничих запасів у різні часові періоди, сформульовані завдання обліку та вдосконалення управління.
16	Джеймс Х. Лонг; Роберт Нотхельфер [16].	Дослідження у сфері первинного та подальшого вимірювання запасів при здійсненні обліку відповідно до міжнародних стандартів. Приділено увагу обліку запасів сировини для міжнародної хімічної компанії відповідно до американських та німецьких GAAP. Розширення вимог щодо оцінки запасів за МСФЗ., вимірювання запасів поширюються на напівфабрикати (незавершені роботи)..
17	Атул Бансал, Мукеш Кумар Теорії [2].	Визначають запаси одним з головних складових кожного підприємства та пропонують застосування різних методів калькуляції запасів для різних її видів. Проводять аналіз здійснення обліку запасів та його оцінку.
18	Richard A., Mendoza A. [55].	Виділено перспективи підвищення ефективності обліку запасів у виробничій системі за допомогою планування ресурсів підприємства .
19	Yashina O., Sahyaningtyas K. [53, 54]	Представлені моделі обліку операцій із запасами, спрямовані на оптимізацію та пришвидшення даного процесу під час виготовлення продукції. Досліджено практику ведення бухгалтерського обліку даного активу.
20	Бойдай Хазар [4].	Розглядається стандарт МСБО 2 "Запаси" та представлені реальні програми бухгалтерського обліку, пов'язані з запасами. Висвітлені компоненти, що складають вартість запасів, та важливості вибору методу оцінки запасів при прийнятті управлінських рішень. Більше того, для записів журналів пропонуються рахунки для обліку витрат, пов'язаних із запасами.

Закінчення дод. Л
Продовження таблиці Л.

1	2	3
21	Демір С. [13].	Відповідно до принципу консерватизму бухгалтерського обліку, запаси не можуть реєструватися у фінансовій звітності за вищою ціною, ніж очікувалося отримати в результаті їх використання або продажу. Вважає, що запаси не повинні подаватися у фінансовій звітності суб'єкта господарювання вище їх чистої вартості реалізації. Наприкінці кожного звітного періоду слід оцінювати знецінення запасів.

Джерело: авторська розробка.

Рис. 1.М. Організаційна структура ПрАТ «Сільськогосподарської виробничої фірми «АГРОТОН»

Джерело: авторська розробка.

Додаток Н

Підприємство <u>ПрАТ "Сільськогосподарська виробнича фірма "Агротон"</u> Територія <u>Луганська</u> Організаційно-правова форма господарювання <u>Приватне акціонерне товариство</u> Вид економічної діяльності <u>Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур</u> Середня кількість працівників ¹ <u>1 446</u> Адреса, телефон <u>пр-т. Гвардійський, 10, оф. 12, м. Сєвєродонецьк, Луганська обл., 93400 тел. 4-33-70</u> Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками) Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці): за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності	Дата (рік, місяць, число)	за ЄДРПОУ	за КОАТУУ	за КОПФГ	за КВЕД	
	2015	12	31	КОДИ		
				30280120		
				4412900000		
				230		
			01.11			

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12. 2015 р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	135	118
первісна вартість	1001	177	177
накопичена амортизація	1002	(42)	(59)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5485	7735
Основні засоби	1010	60206	59305
первісна вартість	1011	109984	117148
знос	1012	(49778)	(57843)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	46381	4931
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	6951	6951
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	77415	79040
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	239037	399291
Виробничі запаси	1101	12845	34547

Продовження дод. Н

1	2	3	4
Незавершене виробництво	1102	90621	125640
Готова продукція	1103	134909	238940
Товари	1104	662	164
Поточні біологічні активи	1110	4822	5764
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	64233	78353
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	392	1934
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	29575	67785
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	20084	81547
Готівка	1166	2	142
Рахунки в банках	1167	20084	77820
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	534	379
Усього за розділом II	1195	358677	635053
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	436092	714093
Пасив	Код рядка		
1	2		
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	15800	15800
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	276687	647901
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	292487	663701
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		

Продовження дод. Н

1	2	3	4
товари, роботи, послуги	1615	131731	18946
розрахунками з бюджетом	1620	709	1083
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	418	67
розрахунками з оплати праці	1630	10011	2441
за одержаними авансами	1635		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	9746	27855
Усього за розділом III	1695	143605	50392
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	436092	714093

Керівник

Головний бухгалтер

Орлова Л.О.

Пуди Н.І

Продовження дод. Н

Підприємство ПрАТ "Сільськогосподарська виробнича фірма "Агрогон" за ЄДРПОУ
 Територія Луганська за КОАТУУ
 Організаційно-правова форма господарювання Приватне акціонерне товариство за КОПФГ
 Вид економічної діяльності Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур за КВЕД
 Середня кількість працівників¹ 1 446

КОДИ		
2016	12	3
		1
30280120		
4412900000		
230		
01.11		

Адреса, телефон пр-т. Гвардійський, 10, оф. 12, м. Северодонецьк, Луганська обл., 93400 тел. 4-33-70
 Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

v	
---	--

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12. 2016 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	118	100
первісна вартість	1001	177	177
накопичена амортизація	1002	(59)	(77)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7735	7268
Основні засоби	1010	59305	88575
первісна вартість	1011	117148	156413
знос	1012	(57843)	(67 838)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	4931	6460
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	6951	6951
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	79040	109354
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	399291	673536
Виробничі запаси	1101	34547	62754
Незавершене виробництво	1102	125640	147588
Готова продукція	1103	238940	461296

Продовження дод. Н

1	2	3	4
Товари	1104	164	1897
Поточні біологічні активи	1110	5764	6489
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	78353	40353
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	1934	3200
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	67785	529748
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	81547	23708
Готівка	1166	142	586
Рахунки в банках	1167	77820	23122
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	379	1002
Усього за розділом II	1195	635053	1278036
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	714093	1387390
Пасив	Код рядка		
1	2		
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	15800	15800
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	647901	1127315
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	663701	1143115
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	18946	218535
розрахунками з бюджетом	1620	1083	3010
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	67	19
розрахунками з оплати праці	1630	2441	2223
за одержаними авансами	1635		

Продовження дод. Н

1	2	3	4
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	27855	20488
Усього за розділом III	1695	50392	244275
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	714093	1387390

*Керівник**Головний бухгалтер**Орлова Л.О.**Пуди Н.І*

Продовження дод. Н

Підприємство ПрАТ "Сільськогосподарська виробнича фірма "Агротон" за ЄДРПОУ **30280120**
 Територія Луганська за КОАТУУ **4412900000**
 Організаційно-правова форма господарювання Приватне акціонерне товариство за КОПФГ **230**
 Вид економічної діяльності Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур за КВЕД **01.11**
 Середня кількість працівників¹ 1 446

КОДИ		
2017	12	31
30280120		
4412900000		
230		
01.11		

Адреса, телефон пр-т. Гвардійський, 10, оф. 12, м. Сєвєродонецьк, Луганська обл., 93400 тел. 4-33-70
 Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12. 2017 р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	100	82
первісна вартість	1001	177	177
накопичена амортизація	1002	(77)	(95)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7268	7 579
Основні засоби	1010	88575	168 736
первісна вартість	1011	156413	254 566
знос	1012	(67 838)	(85 830)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	6460	7 223
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	6951	6 951
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	109354	190 571
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	673536	811 971
Виробничі запаси	1101	62754	95 531
Незавершене виробництво	1102	147588	206 151
Готова продукція	1103	461296	508 132
Товари	1104	1897	2 157

Продовження дод. Н

1	2	3	4
Поточні біологічні активи	1110	6489	7 976
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	40353	94 481
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	3200	8 601
у тому числі з податку на прибуток	1136		-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	529748	627277
Поточні фінансові інвестиції	1160		-
Гроші та їх еквіваленти	1165	23708	38 650
Готівка	1166	586	18
Рахунки в банках	1167	23122	38 632
Витрати майбутніх періодів	1170		-
Інші оборотні активи	1190	1002	2
Усього за розділом II	1195	1278036	1 588 958
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		-
Баланс	1300	1387390	1 779 529
Пасив	Код рядка		На початок звітного періоду
1	2		3
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	15800	15 800
Капітал у дооцінках	1405		-
Додатковий капітал	1410		-
Резервний капітал	1415		-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1127315	1 428 527
Неоплачений капітал	1425		(-)
Вилучений капітал	1430		(-)
Усього за розділом I	1495	1143115	1 444 327
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		-
Довгострокові кредити банків	1510		-
Інші довгострокові зобов'язання	1515		-
Довгострокові забезпечення	1520		-
Цільове фінансування	1525		-
Усього за розділом II	1595		-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		-
товари, роботи, послуги	1615	218535	225 550
розрахунками з бюджетом	1620	3010	3 440
у тому числі з податку на прибуток	1621		-
розрахунками зі страхування	1625	19	34
розрахунками з оплати праці	1630	2223	3 616
за одержаними авансами	1635		87 981
Поточні забезпечення	1660		-
Доходи майбутніх періодів	1665		-

Продовження дод. Н

1	2	3	4
Інші поточні зобов'язання	1690	20488	7 002
Усього за розділом III	1695	244275	335 202
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		-
Баланс	1900	1387390	1 779 529

*Керівник**Орлова Л.О.**Головний бухгалтер**Пуди Н.І.*

Продовження дод. Н

Підприємство ПрАТ "Сільськогосподарська виробнича фірма "Агрогон" за ЄДРПОУ **30280120**
 Територія Луганська за КОАТУУ **4412900000**
 Організаційно-правова форма господарювання Приватне акціонерне товариство за КОПФГ **230**
 Вид економічної діяльності Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур за КВЕД **01.11**
 Середня кількість працівників¹ 1 446
 Адреса, телефон пр-т. Гвардійський, 10, оф. 12, м. Сєвєродонецьк, Луганська обл., 93400 тел. 4-33-70
 Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

КОДИ		
2018	12	31
30280120		
4412900000		
230		
01.11		

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12. 2018 р.**

Форма № 1 Код за ДКУД **1801001**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	82	1038
первісна вартість	1001	177	1 299
накопичена амортизація	1002	(95)	(261)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7 579	9 379
Основні засоби	1010	168 736	291 618
первісна вартість	1011	254 566	402 137
знос	1012	(85 830)	(110 519)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	7 223	7 255
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	6 951	23 510
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	190 571	332 800
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	811 971	677 877
Виробничі запаси	1101	95 531	75 745
Незавершене виробництво	1102	206 151	272 332
Готова продукція	1103	508 132	328 368
Товари	1104	2 157	1 427
Поточні біологічні активи	1110	7 976	8 265
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	94 481	99 686
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	107 277	152 454

Продовження дод. Н

1	2	3	4
з бюджетом	1135	8 601	2 783
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	627 277	893 547
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	38 650	36 083
Готівка	1166	18	263
Рахунки в банках	1167	38 632	5 820
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	2	1 008
Усього за розділом II	1195	1 588 958	1 689 249
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 779 529	2 022 049
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	15 800	15 800
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 436 106	1 652 201
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	1 451 906	1 668 001
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	225 550	326 413
розрахунками з бюджетом	1620	3 440	11 833
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	34	47
розрахунками з оплати праці	1630	3 616	4 985
за одержаними авансами	1635	87 981	2 543
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	7 002	8 228
Усього за розділом III	1695	327 623	354 048
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	1 779 529	2 022 49

Керівник

Орлова Л.О.

Продовження дод. Н

Підприємство ПрАТ "Сільськогосподарська виробнича фірма "Агротон" за ЄДРПОУ
 Територія Луганська за КОАТУУ
 Організаційно-правова форма господарювання Приватне акціонерне товариство за КОПФГ
 Вид економічної діяльності Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур за КВЕД
 Середня кількість працівників¹ 1 446

КОДИ		
2019	12	31
30280120		
4412900000		
230		
01.11		

Адреса, телефон пр-т. Гвардійський, 10, оф. 12, м. Сєвєродонецьк, Луганська обл., 93400 тел. 4-33-70
 Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12. 2019 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1038	1250
первісна вартість	1001	1 299	1 516
накопичена амортизація	1002	(261)	(266)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9 379	10 834
Основні засоби	1010	291 618	342 538
первісна вартість	1011	402 137	471 223
знос	1012	(110 519)	(128 685)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	7 255	7 560
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	23 510	26 850
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	332 800	389 032
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	677 877	843 551
Виробничі запаси	1101	75 745	78 745
Незавершене виробництво	1102	272 332	365001
Готова продукція	1103	328 368	331101
Товари	1104	1 427	1 498
Поточні біологічні активи	1110	8 265	8 977
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	99 686	100 035

Продовження дод. Н

1	2	3	4
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	152 454	154 322
з бюджетом	1135	2 783	5 434
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	893 547	945 020
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	6 083	9 534
Готівка	1166	263	487
Рахунки в банках	1167	5 820	13 433
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	1 008	487
Усього за розділом II	1195	1 841 698	1 913 038
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 174 498	2 302 070
Пасив	Код рядка	На кінець звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	15 800	15 800
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 652 201	1 911 040
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	1 668 001	1 926 840
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	326 413	326 413
розрахунками з бюджетом	1620	11 833	11 833
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	47	47
розрахунками з оплати праці	1630	4 985	4 985
за одержаними авансами	1635	2 543	2 543
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	8 228	8 228
Усього за розділом III	1695	354 048	375 230
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	2 022 49	2302070

Додаток II

Таблиця II.1.

**Горизонтальний аналіз Балансу ПрАТ «Сільськогосподарської виробничої
фірми «АГРОТОН» 2015-2019 рр. (тис. грн.)**

Стаття	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	Абсолютні зміни від попереднього періоду				Відносні зміни від попереднього періоду			
						2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Нематеріальні активи	118	100	82	1038	1250	-18	-18	956	212	-18,0	-22,0	92,1	17,0
Незавершені капітальні інвестиції	7735	7268	7579	9 379	10 834	-467	311	1800	1455	-6,4	4,1	19,2	13,4
Основні засоби	59305	88575	168 736	291 618	342 538	29270	80161	122882	50920	33,0	47,5	42,1	14,9
Довгострокові біологічні активи	4931	6460	7 223	7 255	7 560	1529	763	32	305	23,7	10,6	0,4	4,0
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	6951	6951	6 951	23 510	26 850	0	0	16559	3340	0,0	0,0	70,4	12,4
Разом необоротні активи	79040	109354	190571	332800	389032	30314	81217	142229	56232	27,7	42,6	42,7	14,5
Запаси	399291	673536	811 971	677 877	843 551	274245	138435	-134094	165674	40,7	17,0	-19,8	19,6
Поточні біологічні активи	5764	6489	7 976	8 265	8 977	725	1487	289	712	11,2	18,6	3,5	7,9
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	78353	40353	94 481	99 686	100035	-38000	54128	5205	349	-94,2	57,3	5,2	0,3
з бюджетом	1934	3200	8 601	2 783	5 434	1266	5401	-5818	2651	39,6	62,8	-209,1	48,8
Інша поточна дебіторська заборгованість	67785	529748	627277	893 547	945 020	461963	97529	266270	51473	87,2	15,5	29,8	5,4
Гроші та їх еквіваленти	81547	23708	38 650	6 083	9 534	-57839	14942	-32567	3451	-244,0	38,7	-535,4	36,2
Інші оборотні активи	379	1002	2	1 008	487	623	-1000	1006	-521	62,2	50000,0	99,8	107,0
Разом оборотні активи	635053	1278036	1588958	1689249	1913038	642983	310922	100291	223789	50,3	19,6	5,9	11,7
ВСЬОГО АКТИВ	714093	1387390	1779529	2022049	2302070	673297	392139	242520	280021	48,5	22,0	12,0	12,2
Зареєстрований (пайовий) капітал	15800	15800	15800	15800	15800	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	647901	1127315	1 436 106	1 804 650	1 911 040	479414	308791	368544	106390	42,5	21,5	20,4	5,6
Разом власний капітал	663701	1143115	1444327	1668001	1926840	479414	301212	223674	258839	41,9	20,9	13,4	13,4
Поточні зобов'язання і забезпечення	50392	244275	335 202	354 048	375230	193883	90927	18846	21182	79,4	27,1	5,3	5,6
ВСЬОГО ПАСИВ	714093	1387390	1779529	2022049	2302070	673297	392139	242520	280021	48,5	22,0	12,0	12,2

Джерело: авторська розробка.

Продовження дод. П

Таблиця П.2.

**Вертикальний аналіз Балансу ПрАТ №Сільськогосподарської виробничої фірми
«АГРОТОН» 2015-2019 рр. (тис. грн.)**

Стаття	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	Зміни			
						2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019
Нематеріальні активи	0,02	0,01	0,00	0,05	0,05	-0,01	0,00	0,05	0,00
Незавершені капітальні інвестиції	1,08	0,52	0,43	0,46	0,47	-0,56	-0,10	0,04	0,01
Основні засоби	8,30	6,38	9,48	14,42	14,88	-1,92	3,10	4,94	0,46
Довгострокові біологічні активи	0,69	0,47	0,41	0,36	0,33	-0,22	-0,06	-0,05	-0,03
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0,97	0,50	0,39	1,16	1,17	-0,47	-0,11	0,77	0,00
Разом необоротні активи	11,07	7,88	10,71	16,46	16,90	-3,19	2,83	5,75	0,44
Запаси	55,92	48,55	45,63	33,52	36,64	-7,37	-2,92	-12,10	3,12
Поточні біологічні активи	0,81	0,47	0,45	0,41	0,39	-0,34	-0,02	-0,04	-0,02
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	10,97	2,91	5,31	4,93	4,35	-8,06	2,40	-0,38	-0,58
з бюджетом	0,27	0,23	0,48	0,14	0,24	-0,04	0,25	-0,35	0,10
Інша поточна дебіторська заборгованість	9,49	38,18	35,25	44,19	41,05	28,69	-2,93	8,94	-3,14
Гроші та їх еквіваленти	11,42	1,71	2,17	0,30	0,41	-9,71	0,46	-1,87	0,11
Інші оборотні активи	0,05	0,07	0,00	0,05	0,02	0,02	-0,07	0,05	-0,03
Разом оборотні активи	88,93	92,12	89,29	83,54	83,10	3,19	-2,83	-5,75	-0,44
ВСЬОГО АКТИВ	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Зареєстрований (пайовий) капітал	2,21	1,14	0,89	0,78	0,69	-1,07	-0,25	-0,11	-0,10
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	90,73	81,25	80,28	81,71	83,01	-9,48	-0,98	1,43	1,30
Разом власний капітал	92,94	82,39	81,16	82,49	83,70	-10,55	-1,23	1,33	1,21
Поточні зобов'язання і забезпечення	7,06	17,61	18,84	17,51	16,30	10,55	1,23	-1,33	-1,21
ВСЬОГО ПАСИВ	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Джерело: авторська розробка.

Продовження дод. П

Таблиця П.3

**Аналіз економічних показників ПрАТ «Сільськогосподарської виробничої
фірми «АГРОТОН» 2015-2019 рр. (тис. грн.)**

Показник	Рік					Абсолютне відхилення, %			
	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	2016	2017	2018	2019
Показники ліквідності									
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,62	0,10	0,12	0,02	0,03	-1,52	0,02	-0,10	0,01
Коефіцієнт інвестування	0,02	0,08	0,10	0,15	0,19	0,06	0,02	0,05	0,04
Чистий оборотний капітал	12,60	5,23	4,74	4,77	5,10	-7,37	-0,49	0,03	0,33
Показники рентабельності									
Рентабельність діяльності	0,94	0,74	0,71	0,93	0,92	-0,21	-0,03	0,22	-0,01
Рентабельність власного капіталу	0,69	0,65	0,66	0,86	1,47	-0,04	0,00	0,21	0,60
Рентабельність активів	1,09	0,80	0,65	0,82	0,82	-0,29	-0,16	0,17	0,00
Ефективність використання виробничих запасів									
Матеріаломісткість, тис. грн.	0,42	0,48	0,52	0,64	0,68	0,06	0,04	0,12	0,04
Матеріаловіддача, тис. грн.	2,47	1,75	1,85	1,97	2,2	-0,72	0,10	0,12	0,23
Питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції	0,41	0,49	0,51	0,53	0,56	0,08	0,02	0,02	0,03
Коефіцієнт оборотності запасів, оборотів/рік	4,91	5,46	5,53	5,76	5,87	0,55	0,07	0,23	0,11
Тривалість обороту виробничих запасів, днів	57,67	49,85	47,86	47,03	46,05	-7,82	-1,99	-0,83	-0,98

Джерело: авторська розробка.

Продовження доду II

Таблиця П.4

Динаміка виробничих запасів ПрАТ «Сільськогосподарської виробничої фірми «АГРОТОН» 2015-2019 рр. (тис. грн.)

Показники	Роки					Відхилення (+;-)		Відхилення (+;-)		Відхилення (+;-)	
	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	2015-2016 рр.		2016-2017 рр.		2017-2018 рр.	
						Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
Сировина і матеріали	15546,15	29494,38	46810,19	37115,05	40947,4	13948,23	89,72	17315,81	58,71	-9695,14	-20,71
Паливо	4145,64	9413,1	14329,65	9846,85	9449,4	5267,46	127,06	4916,55	52,23	-4482,8	-31,28
Тара і тарні матеріали	2072,82	4392,78	6687,17	6817,05	5512,15	2319,96	111,92	2294,39	39,78	129,88	1,94
Будівельні матеріали	3800,17	5647,86	8597,79	8331,95	7087,05	1847,69	48,62	2949,93	48,03	-265,84	-3,09
Запасні частини	6563,93	11295,72	17195,58	11361,75	14174,1	4731,79	72,09	5899,86	52,23	-5833,83	-33,93
Матеріали сільськогосподарського призначення	2418,29	2510,16	1910,62	2272,35	1574,9	91,87	3,80	-599,54	-23,88	361,73	18,93
Разом	34547,00	62754,00	95531,00	75745,00	78745,00	-	-	-	-	-	-

Джерело: авторська розробка.

Продовження дод. П

Таблиця П.5

**Динаміка виробничих запасів ПрАТ «Сільськогосподарської виробничої
фірми «АГРОТОН» 2018-2019 рр. (тис. грн.)**

Показники	Роки		Відхилення (+;-)	
			2018-2019 рр.	
	31.12.2018	31.12.2019	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
Сировина і матеріали	37115,05	40947,4	3832,35	10,33
Паливо	9846,85	9449,4	-397,45	-4,04
Тара і тарні матеріали	6817,05	5512,15	-1304,9	-19,14
Будівельні матеріали	8331,95	7087,05	-1244,9	-14,94
Запасні частини	11361,75	14174,1	2812,35	24,75
Матеріали сільськогосподарського призначення	2272,35	1574,9	-697,45	-30,69
Разом	75745,00	78745,00	-	-

Джерело: авторська розробка.

Аналітична записка

Проаналізувавши дані підприємства за досліджуваний період, з'ясувалося, що коефіцієнт абсолютної ліквідності 2015 році становив 1,62. Це свідчить про неефективне використання фінансових ресурсів. Починаючи з 2016 року після перенаправлення коштів у виробничо-збутову діяльність показник має тенденцію до зростання, та знаходиться у межах норми.

Коефіцієнт інвестування станом на 2018 р. становить 0,83, а на 2019 р. - 0,85, що вказує на гарний стан платоспроможності ПрАТ "Сільськогосподарської виробничої фірми «АГРОТОН».

Чистий оборотний капітал також має тенденцію до зростання, говорячи про належний фінансовий стан. Тож, можна стверджувати, що сума ліквідних активів за досліджуваний період зростає.

Для відображення ефективності роботи підприємства, яке має на меті отримання економічних вигод у вигляді прибутку, використовують показники рентабельності Вони є одним із головних вартісних показників виробництва, який характеризує рівень віддачі активів та ступінь використання капіталу

Коефіцієнт рентабельності діяльності з 2016 р. Має тенденцію до зростання та у 2019 р. становить 0,92 Рентабельність позикового капіталу та власного також має тенденцію до збільшення. Рентабельність власного капіталу та рентабельність активів щороку зростає. Це свідчить про підвищення ефективної діяльності підприємства.

У досліджуваному періоді спостерігається збільшення матеріаломісткості у 2019 р. на 0,04 тис. грн, відповідне зменшення матеріаловіддачі на 0,08 тис. грн., при зменшенні питомої ваги матеріальних витрат у собівартості продукції на 0,03 тис. грн.

Окрім того, рівень оборотності виробничих запасів, який значною мірою залежить від галузевих особливостей, збільшується в 2019 році до 5,87 оборотів,

Продовження дод. П

у порівнянні з 2018 р., в якому даний показник становив 5,76 обороту, що означає покращення організації взаємозв'язків з клієнтами.

В свою чергу, кількість днів, яка необхідна для перетворення виробничих запасів в грошову форму зменшується у 2019 р. порівняно з 201 р. на 1,56 %.

Це позитивно відображається на господарській діяльності підприємства та пришвидшує, в подальшому, отримання економічних вигод.

Відповідно до розрахунків за досліджуваний період підприємство являється ліквідним та платоспроможним. Зростання показників ліквідності в межах норми, свідчить про стабільне фінансове становище підприємства. Але у 2015 р. загальний фінансовий стан знижується.

До складу виробничих запасів підприємства входять: сировина і матеріали, паливо, тара і тарні матеріали, будівельні матеріали, запасні частини та матеріали сільськогосподарського призначення. В цілому вартість запасів, за період, що підлягає аналізу, у 2017 р. становить максимальне значення 95531,00 тис. грн. Запаси сировини і матеріалів, які складають більшу частину виробничих запасів у 2019 році їх частка становить 52% від загальної кількості та зросли на 3832,35 тис. грн. (10,33%). Разом з тим, паливо з кожним роком зростають і становлять відповідно 1983,8 тис. грн. у 2016 р., 2385,3 тис. грн. у 2017 р. та 3020,05 тис. грн. у 2018 р., середньорічний темп їх приросту досягає 6,37%.

Запасні частини мають тенденцію до коливань, у 2016 році становлять 6563,93 тис. грн., у 2017 році – 17195,58 тис. грн., у 2018 році – 11361,75 тис. грн., у 2019 році – 14174,1 тис. грн. що становить 24,75%.

Матеріали сільськогосподарського призначення, а саме мінеральні добрива, отрутохімікати для боротьби зі шкідниками й хворобами сільськогосподарських культур, протягом досліджуваного періоду мають тенденцію до зростання. Так, у 2018 році вони зменшилися на 697,45 тис. грн., що складає 30,69 % в порівнянні з попереднім періодом.

Загалом, збільшення кількості виробничих запасів призводить до збільшення витрати на їх зберігання, уповільнення вивільненню грошових

Закінчення дод. П

коштів, вкладених в них тощо. З іншого боку, така тенденція вказує на досить високе виконання планів виробництва продукції, зростання прибутку, рентабельності є повне і вчасне забезпечення підприємства сировиною та матеріалами необхідного асортименту і якості.

ПРАТ "СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ВИРОБНИЧА ФІРМА «АГРОТОН»**НАКАЗ № 65****ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВА**

м. Северодонецьк

від 16.03.2009 року

На підставі Закону України від 16.07.99 р. N 996-XIV "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні", Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, виконують вимоги, передбачені Статутом акціонерного товариства та з метою забезпечення надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності

НАКАЗУЮ:**1. Організація бухгалтерського обліку**

- 1.1. Доручити забезпечення бухгалтерського обліку на підприємстві бухгалтерській службі на чолі з головним бухгалтером.
- 1.2. Застосовувати на підприємстві журнально-ордерну систему обліку.
- 1.3. Застосовувати форми журналів-ордерів та інших облікових реєстрів, розроблені фахівцями підприємства в минулому році й адаптовані бухгалтерією до нової системи обліку. Для повної та реальної картини здійснюваних господарських операцій та їх результатів дозволити головному бухгалтерові своїм розпорядженням затверджувати додаткову систему субрахунків і реєстрів аналітичного обліку.

Продовження дод. Р

1.4. Бухгалтерам проставляти на первинних документах, що відображаються в обліку, відмітку про їх обробку у вигляді кореспонденції рахунків, дати, підпису.

1.5. Складати щомісяця журнали-ордери та інші облікові реєстри. Роздруківки з комп'ютерної програми підписувати оператору-виконавцеві і бухгалтерові, який відповідає за складання облікового документа.

1.6. Дані журналів-ордерів, інших облікових реєстрів і додаткових довідок головному бухгалтеру відображати в Головній книзі підприємства (оборотному балансі), що є підставою для складання Балансу підприємства. Після обробки журнали-ордери, облікові реєстри і довідки повинні бути підписані головним (старшим) бухгалтером із вказівкою дати підпису.

1.7. Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності провести інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів і розрахунків, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94 р. N 69 (зі змінами і доповненнями).

1.8. Для здійснення інвентаризації і прийняття рішення за її результатами створити постійно діючу інвентаризаційну комісію .

2. Основні принципи подання фінансової звітності

2.1 Основа подання звітності і бухгалтерського обліку

Фінансова звітність, що додається, складена відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні («НП(С)БОУ»).

2.2 Функціональна валюта та валюта подання

Функціональною валютою для Компанії є українська гривня. Операції у валютах, відмінних від функціональної валюти Компанії, вважаються операціями в іноземних валютах.

Результати зовнішньоекономічної діяльності підприємства перераховуються із валюти в гривню наступним чином: доходи і витрати перераховуються по курсу

Продовження дод. Р

на дату операцій і всі виникаючі в результаті курсові різниці враховуються в якості окремого компонента капіталу як накопичені курсові різниці.

Українська гривня є також валютою представлення фінансової звітності. Всі дані фінансової звітності округлені з точністю до цілих тисяч гривень.

2.3 Принцип безперервності діяльності.

Дана індивідуальна фінансова звітність була підготовлена у відповідності з принципом безперервності діяльності, що передбачає реалізацію активів і погашення зобов'язань у ході звичайної господарської діяльності.

2.4 Консолідована фінансова звітність

ПрАТ «Сільськогосподарська виробнича фірма «АГРОТОН» складає фінансову звітність відповідно до національних П(С)БО.

а) Компанія на дату консолідації здійснює трансформацію фінансової звітності яка буда складена за національними стандартами відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, застосовуючи МСФЗ 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

г) материнське підприємство «Агротон Паблік Лімітед» складає консолідовану фінансову звітність, яка є загальнодоступною.

3. Про облікову політику підприємства

3.1. Дозволяю змінити облікову політику, якщо:

- зміняться вимоги Міністерства фінансів України;
- зміняться статутні вимоги підприємства;
- нові (запропоновані й обґрунтовані фахівцями підприємства) положення облікової політики забезпечують більш достовірне відображення господарських операцій.

3.2. При складанні фінансової звітності встановити кордон істотності в розмірі 100 грн.

3.3. Основним засобом визнавати актив, якщо очікуваний термін його корисного використання (експлуатації), установлений засіданням виробничої комісії,

Продовження дод. Р

більше року (або операційного циклу, якщо він більше року), а вартісна оцінка якого дорівнює сумі, що перевищує 3000 грн.

3.4. До малоцінних необоротних матеріальних активів відносити активи, відмінні від основних засобів (на підставі класифікації, поданої в пункті 5 П(С)БО 7 "Основні засоби" і пункті 4 цього наказу), вартісна оцінка яких дорівнює сумі, що не перевищує 3000 грн.

3.5. Застосовувати при нарахуванні амортизації основних засобів методи амортизації, строк корисного використання та ліквідаційну вартість, установлені і затверджені наказом по підприємству, за результатами місяця в якому такий необоротний актив введений в експлуатацію.

3.6. Установити такі методи нарахування амортизації для:

- інших необоротних матеріальних активів - прямолінійний метод;
- малоцінних необоротних активів і бібліотечних фондів - у розмірі 100%-вої їх вартості в першому місяці використання об'єкта;
- предметів прокату - прямолінійний метод.

3.7. Термін корисного використання нематеріальних активів встановлюється наказом по підприємству, за результатами місяця в якому такий нематеріальний актив введений в експлуатацію.

3.8. Застосовувати прямолінійний метод амортизації нематеріальних активів.

3.9. Установити такі методи оцінки вибуття запасів:

- при відпусканні запасів у виробництво - метод ФІФО
- при відпусканні товарів у реалізацію до фірмових магазинів - метод ціни продажу;
- при відпусканні запасів у реалізацію - метод ФІФО

3.10. З метою недопущення розкрадань (недостач) малоцінних і швидкозношуваних предметів, переданих в експлуатацію і вилучених зі складу активів, головному бухгалтерові посилити контроль за видачею таких МШП за місцями експлуатації шляхом забезпечення проставлення в облікових картках підписів працівників в отриманні МШП, відміток про переміщення МШП між

Продовження дод. Р

структурними підрозділами, а також складання актів на їх списання у разі непридатності до експлуатації.

3.11. Під час трансформації фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів в частині «Запаси» застосовують положення МСБО 2 «Запаси».

3.12. Суму резерву сумнівних боргів установлювати на підставі класифікації дебіторської заборгованості за продукцію, товари, послуги за термінами її непогашення.

3.13. Створити забезпечення:

- оплати відпусток згідно з розрахунком, складеним економічним відділом (економістом);
- гарантійних зобов'язань для здійснення майбутніх витрат на проведення гарантійних ремонтів проданої продукції відповідно до кошторису, складеного службою головного механіка й узгодженого з економічним відділом (економістом).

4. Гармонізація бухгалтерського та податкового обліку, у зв'язку з набуттям чинності з 1 січня 2015 року змін до Податкового кодексу України, внесеними законами № 71-VIII від 28.12.2014 та № 72-VIII від 28.12.2014}

4.1. Для цілей бухгалтерського обліку, використовувати національні стандарти бухгалтерського обліку, що введені в дію згідно з чинним законодавством.

4.2 Первісну вартість основних засобів збільшувати на суму витрат, що збільшують очікувані економічні вигоди від використання такого активу

4.3 Витрати, що підтримують об'єкт основного засобу у робочому стані відносити до витрат періоду, у якому такі витрати понесені

4.4. Нарахування амортизації здійснювати з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, встановлених податковим законодавством.

Продовження дод. Р

4.5. При визначенні собівартості виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг до загальновиробничих витрат відносити перелік витрат, що зазначений у пунктах 3.5.1 та 3.5.2 даного наказу.

**УСТАНОВИТИ ПЕРЕЛІК І СКЛАД ЗМІННИХ ТА ПОСТІЙНИХ
ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ****1. Витрати на управління виробництвом:**

- а) оплата праці апарату управління цехами, дільницями, включаючи премії, матеріальну допомогу;
- б) відрахування на соціальні заходи і медичне страхування апарату управління цехами, дільницями;
- в) витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць;
- г) інші витрати:
 - вартість поштово-телеграфних послуг;
 - вартість послуг зв'язку;
 - вартість канцелярського приладдя;
 - вартість послуг з участі в семінарах;
 - витрати на придбання періодичних видань і спеціальної літератури виробничої тематики тощо.

2. Амортизація нематеріальних активів усього виробничого та загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення.

3. Витрати на утримання та експлуатацію необоротних активів виробничого та загально виробничого призначення:

- а) вартість мастильних, обтиральних матеріалів та інших допоміжних матеріалів, необхідних для догляду за обладнанням і підтриманням його у працездатному стані;
- б) оплата праці допоміжних робітників, які обслуговують обладнання, — наладників, мастильників, електромонтерів, слюсарів, ремонтних та інших допоміжних робітників;

Продовження дод. Р

- в) відрахування на соціальні заходи і медичне страхування перелічених вище робітників;
- г) вартість спожитого палива, електроенергії, води, пари та інших видів енергії на приведення в рух верстатів, насосів, пресів та інших виробничих механізмів загальновиробничого призначення;
- д) вартість витраченого інструменту і пристосувань;
5. Витрати, пов'язані з утриманням пожежної та сторожової охорони:
- а) оплата праці та відрахування на соціальні заходи і медичне страхування робітників, зайнятих охороною виробничих приміщень;
- б) послуги сторонніх організацій з охорони.
6. Витрати на ремонт основних засобів виробничого та загальновиробничого призначення:
- а) витрати на ремонт будівель і споруд:
- вартість витрачених будівельних матеріалів і запасних частин;
 - оплата праці та відрахування на соціальні заходи і медичне страхування робітників, які виконують ремонтні роботи;
 - вартість послуг ремонтних цехів;
- б) витрати на ремонт виробничого обладнання, інструментів і транспортних засобів:
- вартість запасних частин та інших матеріалів, витрачених при ремонті виробничого обладнання, транспортних засобів та інструментів;
 - оплата праці та відрахування на соціальні заходи і медичне страхування робітників, які виконують ремонтні роботи (слюсарів, верстатників та інших);
 - вартість послуг ремонтних цехів та інших допоміжних виробництв з ремонту обладнання, транспортних засобів, інструментів.
7. Витрати на охорону праці й техніку безпеки:

Продовження дод. Р

- а) поточні витрати на улаштування та утримання огорож машин та їх рухомих частин, люків, отворів, вентиляційних пристроїв;
- б) витрати на установлення сигналізації, необхідної з метою безпеки для швидкого зупинення механізмів;
- в) витрати на улаштування та утримання дезінфекційних камер, умивальників, душів, лазень та пралень на виробництві (на підприємствах, де надання цих послуг працюючим пов'язане з особливостями виробництва і передбачено колективним договором), а також на утримання роздягалень, шаф для спецодягу, сушарок та іншого подібного обладнання;
- г) вартість матеріалів, використаних на улаштування та утримання засобів охорони праці;
- д) вартість спецодягу, спецвзуття, обмундирування, окулярів та інших захисних пристосувань, що видаються найманим працівникам, необхідних їм для виконання професійних обов'язків, та інших засобів індивідуального захисту, мила та інших миючих засобів, знешкоджуючих засобів, молока та лікувально-профілактичного харчування згідно з переліком і нормами, установленими чинними нормативно-правовими актами, або на відшкодування витрат працівникам за придбання ними спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту у випадках невидачі їх адміністрацією;

**УСТАНОВИТИ ПЕРЕЛІК І СКЛАД ЗМІННИХ
ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ**

1. Амортизація вантажних автомобілів вантажопідйомністю понад 2 т виробничого та загально виробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення, що нараховується за виробничим методом.
2. Витрати на обслуговування виробничого процесу:
 - оплата праці та відрахування на соціальні заходи загальновиробничого персоналу, зайнятого обслуговуванням виробничого процесу;
 - витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг.

Закінчення дод. Р

Прийняти як базу розподілу змінних і постійних розподілених загальновиробничих витрат основну заробітну плату (без доплат і надбавок) виробничих робітників. Інформацію про суму загальновиробничих витрат розкривати у Звіті про фінансові результати окремою статтею.

3.6. У випадку придбання одного об'єкту основних засобів, що складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожен з цих частин визнавати в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів.

3.7. З метою створення єдиної системи організації бухгалтерського обліку та дотримання єдиної облікової політики для складання консолідованої звітності філіям (відділенням, структурним підрозділам) виконувати цей наказ, узгоджуючи свої дії з головним бухгалтером підприємства.

Генеральний директор Васильєв Максим Володимирович.

З наказом ознайомлений:

Головний бухгалтер Колісніченко Л.В.

Додаток Т
Таблиця Т.1

Характеристика субрахунків виробничих запасів

Код	Назва	Характеристика
201	«Сировина й матеріали»	призначений для відображення наявності та руху сировини й основних матеріалів, які входять до складу продукції, що виготовляється, або є необхідними компонентами при її виготовленні.
202	«Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»	призначений для відображення та руху купівельних напівфабрикатів, готових комплектуючих виробів, придбаних для комплектування продукції, що випускається, які потребують додаткових витрат праці для їх обробки або збирання.
203	«Паливо»	призначений для обліку наявності та руху палива, що купується чи заготовлюється для технологічних потреб виробництва, експлуатації транспортних засобів, а також для вироблення енергії та опалення будівель. Тут також обліковуються оплачені талони на бензин, дизельне паливо, газ і мастильні матеріали.
204	«Тара й тарні матеріали»	призначений для відображення наявності та руху всіх видів тари, крім тари, яка використовується як господарський інвентар, а також матеріали й деталі, які використовують для виготовлення тари та її ремонту.
205	«Будівельні матеріали»	на даному субрахунку не враховується обладнання, яке не потребує монтажу: транспортні засоби, верстати, будівельні механізми, сільськогосподарські машини, виробничий інструмент, вимірювальні та інші прилади, виробничий інвентар тощо.
206	«Матеріали, передані в переробку»	призначений для обліку матеріалів, які передаються у переробку на сторону та надалі включаються до складу собівартості отриманих з них виробів. Витрати на переробку матеріалів, що оплачуються стороннім підприємствам, відображаються за дебетом рахунків, на яких ведеться облік виробів, отриманих з переробки.
207	«Запасні частини»	призначений для обліку придбання чи виготовлених запасних частин, готових деталей, вузлів, які використовуються для проведення ремонтів, заміни зношених частин машин, а також автомобільних шин у запасі та обороті.

Закінчення дод. Т
Продовження таблиці Т.1

1	2	3
208	«Матеріали сільськогосподарського призначення»	призначений для обліку мінеральних добрив, отрутохімікатів для боротьби зі шкідниками, хімікатів, що використовуються для боротьби з хворобами. Тут відображаються також саджанці, насіння та корм, що використовуються для висаджування, посіву та відгодівлі тварин.
209	«Інші матеріали»	призначений для обліку відходів виробництва, невикористаного матеріалу, матеріальних цінностей, одержаних від ліквідації основних засобів, які не можуть бути використані як матеріали.

Джерело: розроблено на основі [27].

Таблиця Т.2

Відповідно до плану рахунків ПрАТ «АГРОТОН» використовує наступні субрахунки

№	Назва субрахунку
2011	Насіння (за видами)
2031	Паливо по талонах
2031.1	Дизельне пальне
2031.2	Бензин
2032	Мастильні матеріали (за видами)
2071	Запчастини до сільськогосподарських машин
2071.1	Запасні частини придатні до експлуатації
2071.2	Запасні частини, що підлягають відновленню
2071.3	Запасні частини на ремонті
2081	Саджанці та насіння
2082	Мінеральні добрива
2083	Отрутохімікати у боротьбі зі шкідниками с/г культур

Джерело: авторська розробка.

Основні підходи до визначення ролі та значення аналізу управління виробничими запасами

№	Автор	Визначення
1	Багрій К. Л. [1]	Важливе місце у вдосконаленні економічної системи управління та покращення рівня роботи посідає аналіз, якому властивий потужний арсенал способів та прийомів дослідження господарських процесів за будь-який відрізок часу, що сприяє підвищенню оперативності управління»
2	Волошина С. В. [8]	«Метою аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів є одержання найбільш інформативних ключових параметрів, які дадуть об'єктивну й точну оцінку стану використання на підприємстві всієї сукупності матеріальних ресурсів щодо забезпечення його конкурентоспроможності, оцінення ефективності управлінських рішень щодо забезпечення режиму заощадження ресурсів»
3	Герасимчук З. В.[11]	«Аналіз діяльності підприємства потрібно виконувати, оскільки неможливо успішно вести господарську діяльність без ощадливого використання виробничих запасів»
4	Шмиголь Н. М., Атонюк А. А., Нестеренко А. А.[52]	«Аналіз забезпечення підприємства виробничими запасами та ефективності їх використання є важливим інструментом у системі управління ресурсним потенціалом господарюючого суб'єкта, що допомагає досягати високих кінцевих результатів»
5	Кашена Н. Б., Кузьменко О.М. Цуканова О. В.[20,21]	«Вирішення проблем ефективного управління виробничими запасами підприємства неможливо без всебічної оцінки їх наявності та ефективності використання, а це в свою чергу, потребує дієвих методик аналізу»
6	Федченко Т. В., Махов М. С. [47]	«Аналіз використання виробничих ресурсів має дуже важливе значення. Він дозволяє виявити тенденції зміни обсягів витрачання виробничих запасів і показників ефективності їх використання, оцінити реальність встановлених на підприємстві норм і нормативів витрачання матеріалів на одиницю виробу»

Джерело: авторська розробка

Додаток Ц

**Бюджет виробничих запасів ПрАТ "Сільськогосподарської виробничої
фірми «АГРОТОН» на 2021 рік**

Найменування запасів	Ціна за од.грн.	Залишок на початок 2021 р.		Потреба на 2021 р.		Залишок на кінець 2021 р.	
		тони	сума тис. грн	тони	сума тис. грн	тони	сума тис. грн
Ячмінь	7 040,00	45	316800	16	112640	29	204160
Соя	7 300,00	16	116800	5	36500	11	80300
Пшениця	8 200,00	48	393600	19	155800	29	237800
Соняшникове насіння	17 700,00	41	725700	34	601800	7	123900
Паливо	28,8	16	460,8	6	172,8	10	288
Масильні матеріали	1 500,00	7	10500	1	1500	6	9000
Мінеральні добрива	670	9	6030	2	1340	7	4690
Отрутохімікати у боротьбі зі шкідниками с/г культур	1 680,00	3	5040	0,5	840	2,5	4200

Джерело: авторська розробка.